

*Listy, ktoré
nikto nečítal*
IONA GREYOVÁ

Ljndeni

Listy, ktoré nikto nečítal

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Iona Greyová
Listy, ktoré nikto nečítal – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

*Listy, které
nikdo nečetl*

IONA GREYOVÁ

*Listy, které
nikdo nečetl*

Ljndeni

Pre moje dcéry

Prológ

Maine február 2011

Dom bol najkrajší za úsvitu.

Presne takto ho navrhol. Veľké, široké okná sa ťahali od podlahy k stropu a zrkadlili piesok, oceán, širu nekonečnú oblohu. Ráno býva pláž ľudoprázdna a čistá ako stránka, na ktorú sa zapíše nový deň. Východ slnka sa podobal zázraku a on sa zakaždým cítil poctený, že ho môže sledovať.

Neustále musel myslieť na to, aké iné mohlo všetko byť.

V dome neboli nijaké záclony. Nič, čo by bránilo vo výhľade. Biele steny odrážali odtiene svetla; perleťovobiele alebo ružové ako vnútrajšok lastúry, alebo teplo zlaté ako javorový sirup. V týchto dňoch toho veľa nenaspal. Chcel byť hore, aby mohol na horizonte pozorovať pomalý východ slnka. Niekedy na pleci zacítil ten známy dotyk a náhle sa prebral.

Poručík, je pol piatej a vy dnes letíte...

Kruh sa uzatváral. Prst putoval po zahmlenom pohári a pomaly krúžil nahor, naspäť k bodu, kde sa všetko začalo. Spomienky ho takmer neopúšťali. Mali jasnú farbu a hlasy zneli ako živé. Úsvity pred mnohými rokmi. Vôňa benzínu a horúceho kovu.

Žalostné, primitívne pradenie motorov počas letu a červená čiara na mape.

Páni, dnešným cieľom je...

Je to tak dávno. Takmer celý ľudský život. Je to minulosť, ale zdá sa, že sa ešte neskončila. Stuha za jeho oknom sa ťahala cez oceán k vzdialenému horizontu. Do Anglicka.

Na nočnom stolíku, medzi fľaštičkami s liekmi a so sterilnými ihlami, ležal list. Známa adresa mu pripomínala báseň. Pieseň lásky. S jeho napísaním otáľal príliš dlho. Roky sa snažil zmieriť so stavom vecí a nemyslieť na to, aké to mohlo byť. No ako sa jeho dni krátili a síl ubúdalo, zistil, že sa mu to nepodarí.

Teraz mu záležalo len na dávných udalostiach. Boli ako skaly odhalené odlivom. Preto ten list napísal a teraz sa nemohol dočkať chvíle, keď sa vydá na svoju cestu do minulosti.

1

Londýn, február 2011

Je to krásna časť Londýna. Solídna. Bohatá. Obchody, ktoré lemujú ulicu v centre štvrte, sú zatvorené, ale zjavne patria k tým lepším. Sú tu aj reštaurácie, mnoho reštaurácií. Ich výklady osvetlené ako televízne obrazovky ukazujú ľudí vnútri. Ľudí, ktorí sú príliš dobre vychovaní na to, aby sa otáčali a civeli na dievčinu, čo beží po ulici.

Nebeží pre zdravie vo funkčnom oblečení, so slúchadlami v ušiach a sústredeným výrazom na tvári. Beží zmätene a zúfalo. Krátka sukňa sa jej vyhrnula až k nohavičkám a bosé nohy rozstreknú špinavé mláky na chodníku. Topánky odhodila, len čo vybehla z lokálu, pretože vedela, že by sa v nich nedostala ďaleko. S vysokou platformou a ihličkovými podpätkami pripomínali španielske čižmy dvadsiateho prvého storočia.

Na rohu sa zastavila a zaváhala. Hrud' sa jej prudko dvíhala. Na opačnej strane uvidela rad obchodov a vedľa nich úzku uličku, za sebou počula dunivú ozvenu rýchlych krokov. Znova sa rozbehla, aby sa schovala v tme. Zrazu sa ocitla na dvore so smetiakmi. Nad hlavou jej explodovali bezpečnostné svetlá a zaleskli sa na rozbitom skle a rozkonárených kríkoch vedľa vysokej drevenej brány. Len čo

ňou prešla, mykla sa a takmer vykrikla. Pevný asfalt pod jej nohami sa zmenil na riedke bahno, ktoré presakovalo cez roztrhané pančuchy. Vpredu zazrela záblesk pouličných lúčok a to ju prinútilo, aby pokračovala v behu. Pretiahla sa krovím a vynorila sa v úzkej uličke.

Na jednej strane sa týčili garáže a zadné trakty domov, na druhej jednoduché domy s rovnou strechou. Zakrádala sa okolo nich a srdce jej pod rebrami divo búšilo. Ak ju bude sledovať až sem, nemá sa kam schovať. Okolo nebolo živej duše. Okná so zatiahnutými závesmi tlmene žiarili, takže pripomínali podriemkavajúce oči. Na okamih jej napadlo, že zaklope na dvere niektorého z tých malých domov a vydá sa na milosť ľuďom vnútri, ale potom si uvedomila, ako vyzerá – v krátkych priliehavých šatách a s líčením určeným na pódium –, okamžite ten nápad zavrhol.

Posledný dom sa utápal v tme. Keď podišla bližšie, zistila, že záhrada je zarastená a neupravená, na chodníku pred otlčenými dverami rastie burina a po bokoch kríky. Jej pozornosť upútalo špinavé sklo v slepých čiernych oknách.

Znova začula blížiaci sa dupot chodidiel. Čo ak so sebou vzal aj ostatných, aby mu ju pomohli nájsť? Čo ak prídu z druhej strany, obkľúčia ju a jej sa nepodarí utiecť? Na chvíľu stuhla, ale potom jej telo zaplavil horúci, bodavý adrenalín a prinútil ju pohnúť sa. Nemala kam utiecť, a preto na konci domu vkĺzla medzi stenu a husté krovie. Strach ju poháňal dopredu. Zakopávala o konáre, zapchávajúci si nos pred neznámym zemitým pachom. Z kríkov tesne pri jej nohách niečo vybehlo a ona zacítila, ako sa jej o lýtko obtrela hrubá srst'. Zľakla sa a uskočila. Pri dopade si podvrkla členok a celou nohou jej prešla ostrá bolesť.

Sadla si na vlhkú zem a pevne si stisla členok, akoby mohla bolesť vrátiť tam, odkiaľ prišla. Vyhĺkli jej slzy, ale vtom pred domom začu-

la kroky a zlostný výkrik. Zaťala zuby. Predstavila si Dodgea, ako stojí pod pouličnou lampou s rukami v bok, otáča sa a hľadá ju so svojím typickým bojovým výrazom na tvári. Zakaždým, keď mu niečo skrížilo plány, vysunul čelusť a prižmúril oči.

Zadržala dych a s napätím počúvala. Sekundy sa nekonečne vliekli, ale nakoniec začula zvuk vzdalujúcich sa krokov. Prudko vydýchla od úľavy a bezvládne sa oprela o kolená.

Vo vrecku jej zašuchotali peniaze. Päťdesiat libier. Vzala si len svoj podiel, nič z toho, čo patrilo ostatným, ale jemu sa to nepáčilo. On zaisťoval vystúpenie, on inkasoval peniaze. Ruka jej vškĺzla do vrecka a dotkla sa hladkých, ošúchaných bankoviek. Telom jej prešiel slabý záchvev triumfu.

*

Nikdy predtým sa do nijakého domu nevlámala, preto ju prekvapilo, aké je to ľahké.

Najťažšie bolo preliezť kríkmi a prebrať sa cez trnité výhonky ostružín a prhlivej žihľavy. V členku ju šklbalo a páľilo. Sklo pri zadnom vchode prasklo ako ľadová škrupina na mláke. Na druhej strane dverí nahmatala v zámke kľúč.

Ocitla sa v malej kuchyni s nízkym stropom. Páchlo to tam zatuchlinou, akoby sa tam roky nevetralo. Pomaly sa obzerala a hľadala známky života. Kvetina na okne mala uschnuté, pokrútené listy, ale na plynovom sporáku stála kanvica a pod policou na stene visel na háčikoch rad hrnčekov, akoby mal obyvateľ domu každú chvíľu prísť, aby si zalial čaj. Striaslo ju a chĺpky vzadu na krku sa jej zježili.

„Haló?“

Snažila sa hovoriť nahlas a s istotou, ktorú vôbec necítila. Jej hlas znel hlboko, takmer komicky.

„Haló, je tu niekto?“

Ticho. Zrazu si spomenula, že má vo vrecku bundy lacnú plastovú baterku. Malý kruh zlatého svetla z nej stačil na to, aby odhalil krémovo biele obklady na stenách, kalendár s obrázkom hradu, pod ktorým bol dátum júl 2009, a staromódny kredenc so sklenenými dvierkami. Nemotorne podišla dopredu. Nohou jej prešla ostrá bolesť a musela sa oprieť o zárubňu dverí. Úzky lúč svetla odhalil pod oknom vedľajšej miestnosti stôl a servírovací stolík, na ktorom bol pre neviditeľných návštevníkov vystavený porcelán. Z úzkej chodbičky viedli schody hore. Zastavila sa. Zadívala sa do tmy nad nimi a znova zavolala. Tentoraz potichu, ako na kamarátku.

„Haló? Je niekto doma?“

Znova jej odpovedalo ticho. Zhora k nej zaviala nepatrná vôňa staromódneho parfumu, akoby rozvírila roky nehybný vzduch. Mala by ísť hore, aby zistila, či tam niekto nie je, ale zabránil jej v tom boľavý členok a pocit absolútneho ticha.

Dokrivala do prednej izby a zhasla baterku. Nechcela riskovať, že vonku niekto zazrie jej žiaru. Na okne viseli napoly zatiahnuté závesy, ale vo svetle pouličnej lampy, ktoré prenikalo medzerou medzi nimi, rozoznala presedený neforemný gauč prirazený k stene a na ňom deku zošitú z krikľavých háčkovaných štvorcov. Zvedavo vykukla z okna. Chcela zistiť, či tam nie je Dodge, ale svetlo pouličnej lampy bolo pokojné a neporušené. Zvalila sa do kresla a jej dych sa upokojil.

Bolo jasné, že dom patrí staršej osobe. Televízor bol obrovský a smiešne staromódny, pred zadeným kozubom stála elektrická piecka. Pri vchodových dverách ležala veľká kopa pošty podobná naviatemu lístiu.

Dokrivala naspäť do kuchyne a otočila kohútikom na dreze. Chvíľu nechala vodu pretekať cez rinčiacie rúrky, než pod ňu nastavi-

la dlane a napila sa. Rada by vedela, kto je majiteľom domu a čo sa s ním stalo. Či odišiel do domova dôchodcov, alebo zomrel. No keď niekto umrie, nemusí sa jeho dom vypratať? Presne tak to bolo s jej babkou. Týždeň po pohrebe niekto zbalil všetko jej oblečenie, obrazy, taniere aj kvety, babkinu zbierku prasiatok aj úlomky Jessinoho nešťastného detstva, aby radnica mohla pripraviť dom pre nového nájomcu.

Na koži cítila vlhkú tmú. Pod bundou z koženky jej na rukách naskočila husia koža. Čo ak majiteľ zomrel, a zatiaľ ho nikto nenašiel? Akýsi morbidný inštinkt vyvolaný tmou ju prinútil predstaviť si telo, ktoré hnije v posteli o poschodie vyššie. Rýchlo však zvíťazil zdravý rozum a ona tú predstavu zahнала. Napokon, čo by jej nejaký mŕtvy mohol urobiť? Mŕtvola ti nemôže ukradnúť peniaze alebo ti prstami zovrieť krk tak pevne, až sa ti pred očami roztancujú hviezdinky.

Zrazu sa cítila na smrť unavená. Z členka jej vystreľovala pulzujúca bolesť a od vyčerpania sa jej chvelo celé telo. Dokrivala naspäť do izby, klesla na pohovku a sklonila hlavu do dlaní. Premohla ju obludnosť poslednej hodiny.

Dokelu. Vlámala sa do domu. Je síce prázdny a zanedbaný, ale aj tak. Vlámame nie je to isté, ako keď v obchode na rohu potiahneš vrecko čipsov, pretože nechceš, aby ti nadávali do žobrákov za to, že v škole dostávaš obedy zadarmo. Tento priestupok je na úplne inej úrovni.

Na druhej strane, podarilo sa jej utiecť. V nijakom prípade sa nevráti do bytu v Elephant and Castle, o ktorý sa delila s Dodgeom. Nebude dráždiť jeho túžbu, ktorá sa ho zmocní, vždy keď ju prinúti obliecť si tie príšerné šaty a vyjsť na javisko, zatiaľ čo on sleduje jej spev a opíja sa pivom. Dnes nie. Už nikdy. Až ju prestane bolieť čle-

nok, nájde obchod charity a za časť peňazí si kúpi slušné oblečenie. Teplé oblečenie. Také, čo jej telo zahalí, namiesto toho, aby ho ponúkalo ako vo výklade obchodu s lacným tovarom.

Striaslo ju a ľahla si. Nohu si položila na opierku gauča a zaborila sa do vankúšov nasiaknutých cigaretovým dymom. Rada by vedela, kde teraz Dodge je. Či to vzdal a vrátil sa do ich bytu, aby tam na ňu počkal. Určite si je istý, že sa nakoniec objaví. Rád jej hovoril, že sa bez neho nezaobíde. Že potrebuje jeho kontakty, jeho zmluvy a jeho peniaze. Kým by bola bez neho? Nikým. Dievčaťom zo severu, s hlasom ako tisíce ďalších nevýrazných hviezdíčiek. S hlasom, ktorý by nikto nikdy nepočúval, nebyť jeho.

Stiahla háčkovanú deku z operadla gauča a zababušila sa do nej. Adrenalín z nej pomaly vyprchal a jej vlastné telo jej pripadalo ťažké a zoslabnuté. Uvedomila si, že ju nezaujíma, kam šiel, pretože prvýkrát za šesť mesiacov pre ňu nie je dôležité, čo si myslí, čo cíti alebo čo chce.

Neznámy dom ju prijal a vtiahol do svojho ticha. Zvuky mesta boli odtiaľto ďaleko a hukot áut na vlhkej ulici sa zmenil na tlmené vzdychy pripomínajúce vlny na vzdialenej pláži. Pozorovala tiene a potichu si pritom pohmkávala. Nechcela rušiť pokoj v dome. Melódia, ktorá jej napadla, nepatrila k odrhovačkám, čo večer spievala na pódiu v bare. Vynorila sa z minulosti. Uspávanka, ktorú jej spievala babka, keď bola ešte malá. Väčšinu slov už zabudla, ale melódia ju hladkala svojimi známymi chlácholivými prstami a ona sa už necítila taká osamelá.

*

Keď sa zobudila, prenikalo dovnútra cez tenké závesy svetlo. Prúžok oblohy v medzere medzi nimi pripomínal vybielenú kosť. Pokúsila sa zmeniť polohu, no členkom jej okamžite prešla ostrá bolesť, ako

keby niekto čakal, až sa pohne, a potom jej doň tresol železnou tyčou. Stuhla a čakala, kedy bolesť ustúpi.

Zvonku začula nejaké zvuky. Nezretelné hlasy z rádia, potom hudbu a dupot nôh na schodoch. Posadila sa, položila nohu na dlážku a zaťala zuby. V ľadovej kúpeľni si sadla na záchod a stiahla si roztrhané pančuchy, aby sa pozrela na členok. Mala ho napuchnutý, celý fialový a nad špinavým chodidlom ho takmer nespoznávala.

Kúpeľňa sa nepýšila ničím takým moderným ako sprcha. Bola tam len hlboká plechová vaňa s hrdzavými škvrnami pod kohútikmi a umývadlo, nad ktorým visela malá skrinka so zrkadlom. Otvorila ju, pretože dúfala, že v nej nájde niečo, čo by jej mohlo pomôcť. Poličky boli preplnené škatuľkami a fľaštičkami, ktoré by sa hodili do múzea. Vyblednuté cedulky označovali záhadné lieky z iných čias; magnéziové mlieko, kaolín, sirup proti kašľu. A medzi tým všetkým ležal rúž v zlatom puzdre.

Vzala ho, chvíľu ho otáčala medzi prstami, potom zložila viečko a vysunula obsah. Bol krikľavo červený. Mal jasnočervený odtieň vlčích makov, poštových schránok a dávných hviezd strieborného plátna. Priehlbina na konci rúžu zodpovedala tvaru pier jeho majiteľky. Predstavila si ju, nech už to bol ktokoľvek, ako stojí v kúpeľni s čierno-bielymi kachličkami. Starú ženu, ktorá si nanáša túto odvážnu farbu na pery pred cestou do obchodu alebo na svoje večerné bingo. Pocítila nával obdivu aj zvedavosti.

Na hornej poličke našla zažltnutý obvaz a balenie rozpustného aspirínu. Vzala ich a odniesla do kuchyne. Z háčika zvesila jeden hrnček, napustila doň vodu a hodila do nej dve tabletky. Kým čakala, až sa rozpustia, rozhliadla sa okolo. V slabom rannom svetle vyzerala miestnosť ponuro, ale na plechovkách s nápismi ČAJ, RYŽA a CUKOR, ktoré stáli v rade na polici, na flakatej doske a prepálených

chňapkách, čo viseli nad sporákom, bolo niečo dojemne láskavé. Hrnček v jej ruke mal žiarivo zelenú farbu, v ktorej sa odrážali malé dúhy ako v mastnej mláke. Prešla po ňom prstami. Nikdy predtým podobný nevidela a páčil sa jej. Bol úplne iný než lacné otlčené šálky v byte v Elephant and Castle.

Zaškľabila sa a na dva veľké dúšky vypila vodu s aspirínom. Hrdlo sa jej stiahlo v proteste nad tou odpornou slano-sladkou chuťou. Potom vzala obvaz a presunula sa do izby, aby si zafixovala členok. Vtom sa vonku ozvalo zapískanie. Pustila obvaz a postavila sa. S napätím čakala, že sa ozve zaklopanie na dvere alebo, ešte horšie, že v zámke zarachotí kľúč.

Poštová schránka sa nechotne a so škripaním otvorila a na veľkej farebnej kope letákov pristála krémová obálka.

Pani S. Thornová
4 Greenfields Lane
Church End
Londýn
SPOJENÉ KRÁLOVSTVO

Adresa bola napísaná čiernym atramentom. Pravým atramentom, nijakou prepisovačkou. Rukopis vyzeral smelo a elegantne, ale písmo bolo roztrasené, ako keby bol pisateľ starý alebo chorý, alebo ako keby sa ponáhlal. Papier mal krémovú farbu, bol jemne vrúbkovaný a pripomínal jej kosť alebo slonovinu. Otočila ho. Jej pozornosť upútali veľké hranaté písmená.

OSOBNÉ a NALIEHAVÉ. Ak sa nebude dať doručiť,
VRÁŤTE, PROSÍM, NASPÄŤ.

List oprela o otlčený džbánik s nápisom *Darček z Margate* na kozubovej rímse. V porovnaní so starým zariadením vyzerala obálka čisto, sviežo a blahobytno.

Život vonku bežal v zabehaných koľajach všedného dňa, ale v malom dome plynul váhavo a deň sa vliekol. Hlad a dotieravá zima čoskoro potlačili jej počiatočnú radosť z toho, že unikla Dodgeovi. V skrinke v kuchyni objavila nejaké staré zásoby, medzi nimi aj balíček fig. Boli takmer dva roky po záruke, ale ona okamžite zhltna polovičku a zvyšok si schovala na neskôr. Snažila sa vymyslieť, kam odtiaľto pôjde a čo bude robiť, no myšlienky jej neusporiadane poletovali v hlave ako zmätená muha, ktorá nezmyselne naráža do zatvoreného okna.

Znova tvrdo zaspala. Prebrala sa až vo chvíli, keď krátky februárový deň pomaly pohasínal a tieň na pavučinách v rohu miestnosti stmavli. Obálka na kozube žiarila ako bledý mesiac, akoby pohlcovala zostávajúce svetlo.

Pani S. Thornová je určite žena, ktorá tu bývala, ale čo osobné a naliehavé sa mala dozvedieť? S námahou sa zdvihla z gauča a vzala hromadu pošty spod schránky. Zakrútila sa do deky a začala ju preberať, aby našla nejaké indície. Možno objaví niečo, z čoho zistí, kam záhadná pani Thornová odišla.

Väčšinou šlo o letáky, ktoré ponúkali bezplatné doručenie pizze alebo výhodnú výmenu okien. Zo všetkých síl sa snažila nepozerať na ponuky dodávaných jedál s detailnými fotografiami kriklavo farebných píz z veľkých ako koleso na voze. Nakoniec našla informačný bulletin z Kostola všetkých svätých, na ktorom bolo napísané meno slečna Priceová. A aj zopár katalógov ponúkajúcich *klasickú spodnú bielizeň* a *teplú nočnú bielizeň* adresovaných slečne N. Priceovej. O pani Thornovej nikde ani zmienka.

Vrátila informačný bulletin na kopu a ponáťahovala si boľavý chrbát. Pôvodná zvedavosť, ktorá ju donútila začať pátrať, opadla, keď nedostala okamžitú odpoveď. Navyše ju dráždil a znervózňoval pohľad na fotografie pizze. Vzhľadom na to, že tu vôbec nemala byť, nemohla prevziať zodpovednosť za to, že list sa dostane k svojmu adresátovi. Ako keby nemusela riešiť svoje vlastné problémy. Nepotrebuje sa starať ešte o niekoho iného.

No aj tak...

Vstala, podišla ku kozubu a vzala list položený na rímse. *Osobné a naliehavé*. Čo to znamená? S najväčšou pravdepodobnosťou vôbec nič. Zo skúsenosti s babkou vedela, že starí ľudia často robia čudné veci.

Papier bol taký hrubý, že jej pripomínal zamat. V šere nemohla rozoznať, aká je na liste pečiatka, ale riskla to, pristúpila k oknu a pozrela sa na poštovú známku. No nie – USA. Otočila list a znova si prečítala odkaz na zadnej strane. V jednom mieste bol atrament trochu rozmazaný a ona po ňom prešla prstom. Zdvihla list k dennému svetlu a zbadala na papieri malú priehlbinku, akoby pero chcelo do stránky vtlačiť nádej.

Osobné a naliehavé.

Čo keby...

Kým si uvedomila, čo robí, kým stihla premýšľať o všetkých dôvodoch, prečo je jej konanie zlé, roztrhla obálku a vytiahla z nej listový papier.

*The Beach House
Back Creek Road
Kennebunk, ME
22. januára 2011*

Milované dievčatko,

prešlo viac než sedemdesiat rokov a ja na Teba stále spomínam takto. Zlatko moje. Moje dievčatko. Za tie dlhé roky sa toho toľko zmenilo a svet je taký odlišný od sveta, v ktorom sme sa stretli, ale vždy keď na Teba myslím, mám znova dvadsaťdva rokov.

Často na tie dni spomínam. Necítim sa veľmi dobre a po liekoch, ktoré mi lekári predpísali, som veľmi unavený. V deväťdesiatke to asi nie je nič neobvyklé. Niekedy mi pripadá, že už sa nikdy nezobudím, a keď tu potom v polospánku ležím, všetky moje spomienky sú také živé, až takmer verím, že som naspät' v Anglicku s tristoosemdesiatou druhou letkou. A s Tebou.

V čase, keď som vôbec nevedel, či sa dožijem začiatku ďalšieho týždňa, slúbil som Ti, že Ťa budem milovať navždy. Teraz to vyzera, že navždy pomaly vypršalo. Nikdy som Ťa neprestal milovať. Vo vlastnom záujme, aby som si uchoval zdravý rozum, pokúšal som sa zabudnúť, ale nikdy sa mi to nepodarilo. A nikdy som neprestal dúfať. Doktori vravia, že mi nezostáva veľa času, ale ja stále verím, že som tu ešte neskončil. Určite nie do chvíle, než zistím, čo sa s Tebou stalo. Kým Ti nepoviem, že to, čo sme začali v tých šialených dňoch, keď svet bol hore nohami, sa pre mňa nikdy neskončilo. A že tie dni, aj keď boli hrozné časy, patrili k najkrajším v mojom živote.

Netuším, kde si. Neviem, či Ti stále patrí dom na Greenfield Lane a či sa k Tebe dostane tento list. Dofrasa, veď ja vôbec neviem,

či ešte žiješ. Bláznivo však verím, že by som spoznal, keby si už nebola medzi nami. Cítil by som to a bol by som pripravený odísť za Tėbou. Nebojím sa smrti, mojej starej protivníčky z čias, keď som lietal. Vtedy som ju premohol, a tak mi nerobí problém nechať ju teraz vybrať, ale dal by som čokoľvek za to, aby som vedel, kde si. A aby som sa s Tėbou tentoraz poriadne rozlúčil.

Predpokladám, že už čoskoro nebude nikomu na nás záležať a náš príbeh sa stane minulosťou. No ešte som sa nevzdal nádeje. Ani želania, aby som sa mohol vrátiť na začiatok a spraviť všetko znova. Tentoraz by som Ťa nenechal odísť.

Ak dostaneš môj list, prosím, odpíš.

Milujem Ťa.

Dan

Ach.

Ááách...

Preložila list na polovicu a rýchlo ho vrátila do obálky. Nemala sa ho ani dotknúť. Nikdy by to nespravila, keby jej napadlo, že to bude také... vážne. Osobné a naliehavé. Otázka života a smrti.

Lenže už je neskoro. Otvorila list a už to nemôže vziať späť. Neuvážene si prečítala prosbu poslanú umierajúcim mužom z druhého konca sveta. Len ona, nikto iný. A teraz si môže vybrať: buď ju bude ignorovať, alebo sa pokúsi nájsť pani S. Thornovú. Nech už je to ktokoľvek.

Londýn august 1942

Nikto nečakal, že vojnová svadba bude oplývať hojnosťou, ale na dámy zo svojej farnosti mohol byť reverend pyšný.

Strohý interiér Kostola svätého Krišpína vyzdobili georgínami, floxmi a chryzantémami, ktoré natrhali vo vädnúcich augustových záhradách. V kostolnej hale na opačnej strane ulice rozložili okolo poschodovej torty tácky a na ne naukladali sendviče s nátierkou z údenáča, závitky naplnené kúskami mäsa z konzervy a preslávené koláčiky Marjorie Walshovej. King's Oak bolo nevelké predmestie Londýna, ktoré tvorili rady domov vo viktoriánskom štýle s malými dláždenými dvormi a úhľadné dvojdomy postavené po poslednej vojne. Rozhodne nešlo o bohatú farnosť, ale jej členovia boli veľmi štedrý. Vybrali prídeľy na lístky, dali dokopy zásoby a vďaka svojej nápaditosti pripravili pohostenie ako dar svojmu farárovi, ktorého si veľmi vážili.

Stál v prednej časti kostola, ale nepozeral sa na nich ako pri bohoslužbách. So sklonenou hlavou viedol súkromný rozhovor s Bohom. Ada Broughtonová sedela na svojom obvyklom mieste v treťom rade a pozorovala jeho ružový krk, ktorý vykukoval nad bielym kolárikom. Napadlo jej, že vo svojej osamotenej rozprave s Pánom vyzerá

zraniteľne, ale zároveň impozantne. Nepatril už medzi najmladších a o vekovom rozdiel medzi reverendom a nevestou sa na schôdzkach Združenia matiek a Nemocničného zásobovacieho výboru často šepkalo. Pre svoju nepraktickosť a veľmi štíhlu postavu však pôsobil pomerne mladistvým dojmom a vyvolával medzi členkami farnosti potrebu zásobovať ho baraninou a sekanou, ktoré im zostali z nedeľného obeda.

Všetci ho považovali za zaprisahaného starého mládenca a jeho zasnúbenie s mladučkou Stellou Hollandovou bolo obrovským prekvapením. Keď Marjorie Walshová spustila na organe svadobný pochod, ktorý oznamoval príchod nevesty, Ada zazrela, že prudko zdvihol hlavu a oči sa mu rozšírili, ako keby vývoj udalostí zaskočil aj jeho. Keď sa potom obzrel na svojho svedka, v jeho tvári sa zračila panika.

Zato nevesta vyzerala ako obrázok. Ada takmer cítila, ako jej žiaria oči a pod živôtikom šiat sa jej dvíha hrud'. Bola štíhla ani breza, úzke plecica držala vzpriamene a jej bledá tvár pod závojom svietila. Stella vyzerala skôr ako princezná Alžbeta než dievča zo sirotinca. Svadobné šaty boli ďalším výsledkom spoločného úsilia. Darovala jej ich Dot Wilkinsonová, ktorá ich mala na sebe v roku 1919, keď sa jej Arthur konečne odhodlal na svoje „áno“, a upravil ich dámsky krúžok šitia. Jeho členky na celý mesiac prerušili kompletizovanie poľných lekárničiek a plne sa sústredili na prešívanie šiat, aby drobnej Stelle sedeli. Jej štíhla postava ešte viac vynikla vedľa Phyllis Birchovej, oblečenej do solídneho tvídu, ktorá kráčala vedľa nej a zastupovala otca nevesty. Všetky pohľady sa upierali na Stellu. Nikto neveril, že staré, obnosené čipkové šaty sa dajú premeniť na takú nádheru. Ada si utrela slzu a zachvela sa materskou pýchou. Stellina matka už zomrela, a tak nemala pocit, že si privlastňuje niečo, čo jej nepatrí.

Jej výraz trochu stvrdol, keď sa pozrela na Nancy Priceovú, ktorá kráčala za nevestou. Mala svetlomodré saténové šaty, ktoré možno vyzerali elegantne na dcére Ethel Collinsovej, keď šla v lete tridsiatego deviateho roka za svedka, ale na Nancy rozhodne nie. Farba sa výborne hodila k jej slamovožltým vlasom, ale z jej postoja a pobaveného výrazu tváre bolo jasné, že jednoduchý odev s nazberanými rukávami a výstrihom v tvare srdca považuje za niečo smiešne. Dokonca aj pri takej prostej činnosti, ako je chôdza uličkou kostola, pôsobila Nancy vyzývavo. Tie dve dievčatá boli ako oheň a ľad. Všetci sa čudovali, že sa z nich stali najlepšie priateľky. Zrejme to bude tým, že ak človek nemá rodinu a vyrastá na jednom z tých miest, hľadá akúkoľvek útechu. Ada dúfala, že teraz, keď sa zo Stelly stane pani Thornová, vikárova manželka, toto nevhodné priateľstvo ukončí.

Len čo nevesta prišla k ženíchovi, Marjorie zrýchlila tempo svadobného pochodu. Nad ich hlavami žiarili slnečné lúče, v ktorých vírili čiastočky prachu ako zlaté nebeské konfety. Ada zahнала všetky zlé myšlienky a sadla si, aby si užila obrad.

Stella vôbec netušila, že Charlesovo prvé meno je Maurice, kým to nezačula z vikárových úst. Maurice Charles Thorne. Pripadalo jej to zvláštne a smiešne, takže sa pri opakovaní slávnostnej formuly nedokázala sústrediť na nič iné. Neskôr si nemohla spomenúť, že mu slúbila lásku, vernosť a poslušnosť. Predpokladala však, že to spravila, lebo na jej prste sa ligotal zlatý krúžok – tenučký vzhľadom na to, že nič lepšie nezohnali. A ľudia ju bozkávali na líca, tľapkali Charlesa po chrbte a obidvom blahoželali, že sa z nich stali manželia.

Manželka. Stála pred kostolom zavesená do Charlesa, zatiaľ čo Fred Collins zaostroval fotoaparát. V duchu sa s tým slovom mazna-

la a na hrudi cítila horúčavu, akoby jej tam tleli žeravé uhlíky. Nijaký obmedzený priestor v spoločnej spálni, kde ju obklopovalo smrkanie a šepkanie ďalších dvadsiaticich dievčat. Myslela na svadobné dary na jedálenskom stole vo vikárstve – na porcelánovú čajovú súpravu s ružičkami od Charlesovej tety, krištáľovú misu od slečny Birchovej a ozdobný toaletný stolík od dievčat z Woodhillskej školy. Len čo zažiaril blesk, zoširoka sa usmiala.

Kostolná hala vyzerala nádherne. Vlhké škvrnky v rohoch zakrývala britská vlajka, ktorá dodávala svetlozelenému interiéru sviatočnú atmosféru. Namiesto obrusu ležala na bufetovom stole rozstrapkaná plachta s nápisom *Šťastný pár*.

A všetci boli takí milí. Dokonca aj Charlesovi rodičia, nápadne elegantní a s chladnými úsmevmi, pobozkali vzduch vedľa jej líc a vyjadrili svoje potešenie. Nebolo tajomstvom, že pre svojho syna by si priali dievča z tenisového klubu v Dorkingu, ktoré by doplnilo trojicu Lillianiných priateľiek pri popoludňajších bridžových partiách a konverzovalo by s nimi na vysokej úrovni, ale Stella im bola vďačná, že to nedali najavo.

„Nádherné šaty!“ nahlas povedala Lillian Thornová. „Ušila si si ich sama? Vyzerá to na profesionálnu prácu.“

„Patrili jednej dáme z farnosti. Upravili ich pre mňa v krúžku šitia.“

„Naozaj? No teda. Keby si bola povedala, dala by som ti svoje! Sú od Hartnella a stáli celý majetok. Teraz ležia v truhlici na povale. Keby som bola tušila, že si na tom tak zle, hneď by som ich bola vyhrabala.“

Bola to milá ponuka, ale keďže prišla s trojmesačným oneskorením, Stella nevedela, ako zareagovať. Lillian to nevyviedlo z miery a afektovane pokračovala. „A tá nádherná kytica. Vyzerá, že by sa potrebovala napiť.“

Stella sa pozrela na vädnúce ruže vo svojej ruke. Lillian mala pravdu. Čajové ruže jej slávnostne natrhal Alf Broughton z jedného krika vo svojej malej záhradke, ktorú odmietal sprziť hriadkami ružičkového kelu a zemiakov. Lenže teraz už začínali vädnúť. Spomenula si na ruže v Lillianinej záhrade. Vyzerali rovnako upäto a nepoškvrnene ako ona a Stella si uvedomila, že jej kompliment bol ostrý ako ich trne.

„Nielen ony,“ zamrmal Roger Thorne a pozrel sa na opačnú stranu miestnosti, kde Alf pri provizórnom bare s úsmevom rozdával fľaše čierneho piva a poháre limonády. Pán Thorne sa obzeral po škatuli so šampanským, ale tá bola schovaná pod stolom. Ľudí v King's Oak tieto prepychové veci veľmi nezaujímali a Alf, skrz-naskrz statočný muž, nemal potrebné skúsenosti, aby dokázal fľašu otvoriť.

Stella si usrkla z limonády. Uvedomovala si skryté nebezpečenstvo, ktoré pri tejto konverzácii hrozilo. „To nepatrilo tebe, ale mne,“ odmerane predniesol Charles, keď sa pred časom vracali domov z jedinej návštevy v Dorkingu, a pozeral sa pritom z okna. Vysvetlil jej, že rodičia mu nikdy nerozumeli. Boli zmätení jeho voľbou povolania a trápilo ich, že odmietol cestu, ktorú preňho pripravili. Nechcel pracovať v Rogerovej účtovníckej firme. Stella z jeho slov cítila hlbokú bolesť a ľutovala ho. Rodinné vzťahy boli pre ňu záhadou, ale vedela, že keď sa stanú manželmi, vybudujú si vlastnú rodinu. Charles bude jej stredobodom a ona ho bude zahŕňať porozumením a množstvom lásky, ktorú nosí v srdci a ktorá čaká, až ju začne rozdávať.

„Kde je Charles?“ zvedavo sa spýtala Lillian, akoby jej čítala myšlienky.

To by som aj ja rada vedela, pomyslela si Stella a sledovala Lillianin pohľad, ktorým skúmala jedáleň. Tá bola preplnená členmi farnosti svätého Krišpína, ktorí neváhali prísť, pretože sa tu mohli zadarmo

najest'. Stella väčšinu z nich sotva poznala, ale keď zbadala Nancy oblečenú do modrého saténu, ako fajčí cigaretu sťa nejaká filmová hviezda, ktorá medzi jednotlivými scénami odpočíva v zákulisí, zaplavila ju radosť. Po Charlesovi nebolo vnútri ani stopy, ale potom kútikom oka zachytila pohyb na dvore.

„Je vonku, hovorí s Petrom.“

S Petrom Underwoodom, svojím svedkom, sa jej muž skamarátil už v časoch štúdií na teologickej fakulte. Peter v súčasnosti robil vikára v malej farnosti v Dorsete. Hoci o ňom Charles veľa hovoril, Stella sa s ním prvý raz stretla až na svadbe. Podľa rozprávania čakala niekoho charismatickejšieho, než bol tento drobný, bledý a cynický mladý muž so žmurkajúcimi očami za hrubými sklami okuliarov.

„No, tam nemá čo robiť,“ odsekla Lillian. „Mal by byť tu a rozprávať sa s hosťami a so svojou mladou ženou.“

Aspoň v tomto sa zhodli.

„Pohovorím si s ním,“ vyhlásil Roger a s úľavou sa vzdialil. „Bufet je takmer prázdny. Nie je čas na príhovory?“

Slečna Birchová vyšla po rozheganých schodoch na malé pódium ako prvá. Dôrazne si odkašľala, aby upútala pozornosť. Stella mala taký živý pocit *déjà vu*, že sklopila oči a radšej sa pozerala na bielu čipku pani Wilkinsonovej, než na jej tmavozelenú školskú zásteru.

„Je pre mňa veľkým potešením a ctou, že sa pri príležitosti tejto radosnej udalosti môžem pred vás postaviť a povedať pár slov o novej pani Thornovej,“ spustila slečna Birchová zvučným hlasom. Halou sa rozľahol potlesk. „Stella je jedným z veľkých úspechov Woodhillskej školy, a tak keď reverend Thorne potreboval gazdinú do vikárstva, vôbec som neváhala a odporučila som ju. V duchu som tak trochu dúfala, že nepomáham len zabezpečiť starostlivosť o domác-

nosť,“ v tej chvíli sa na jej tvári zjavil pobavený výraz, „ale že pôjde aj o srdcovú záležitosť. Ako čas ukázal, roztopilo sa nielen srdce vikárstva, ale aj srdce jeho farára!“

Zo zhromaždeného davu za ozvalo zborové „ááách“ a všetky hlavy sa otočili Stellingým smerom, ako keby sledovali ohňostroj. Líca jej očerveneli.

„Jej povaha z nej spravila cennú členku Woodhillu. Jej láskavosť a pracovitosť, radostný pohľad na svet aj svedomitosť a lojalita z nej spravia skvelú vikárovu ženu,“ pokračovala slečna Birchová.

Stella sa túžila schovať za závoj. Alebo za Charlesa, lenže ten stál pri pódiu s Petrom Underwoodom. Vtom zazrela Nancy, ktorá prevrátila oči a pretiahla tvár. Hneď sa cítila lepšie.

„Prajem reverendovi aj mladej pani Thornovej veľa šťastia na ich spoločnej ceste životom. Nech je dlhý a naplnený, nerušený touto prekliatou vojnou a požehnaný radostou z detí,“ ukončila svoj prejav slečna Birchová tónom, ktorý väčšinou používala, keď ohlasovala ďalší chválospev. „Prosím, pripime spoločne šťastnému páru, neveste a ženíchovi!“

Šampanské pani Thornovej stále ležalo v škatuli pod stolom, a tak si všetci poslušne pripili pivom a limonádou. Ženíchovi rodičia a doktor Walsh ničím. Charles zamieril ku schodom, aby zaujal miesto uvoľnené slečnou Birchovou.

Stella milovala jeho prejavy. Počas ich niekoľkokomesačného zasnúbenia sedávala pri nedelňých ranných kázňach v Kostole svätého Krišpína a chvela sa od vzrušenia. Keď stál pred oltárom priestranného kostola alebo na kazateľnici a čítal z Biblie, bolo na ňom niečo tajomné a romantické. V kostolnej hale to však neplatilo.

Len čo sa postavil medzi ovisnuté závesy, vážnosť a vášeň, ktorými oplýval pri svojich kázňach, ho opustili. Najprv vykoktal poďakova-

nie slečne Birchovej, potom poprel jej tvrdenie, že ho dala so Stellou dokopy, a namiesto toho poďakoval Bohu.

„Veľakrát som sa ho pýtal na jeho zámer. Nečakal som, že pri výkone úradu pastora u Svätého Krišpína nájdem krásnu mladú ženu, ale Boh mi často musí veci strčiť priamo pod nos, aby som si ich všimol.“ Usmial sa svojím plachým chlapčenským úsmevom a dámy z jeho kongregácie si povzdychli. „Na mne potom zostalo jediné – musel som presvedčiť Stellu!“

Všetci sa chápavo zasmiali, ale Stelle zamrzol úsmev na perách. Dnes, keď konečne môžu začať život ako muž a žena, bolo pripomenutie pomalého vývoja ich rozpačitého dvorenia poslednou vecou, ktorú chcela počuť.

Stella si v duchu nebola úplne istá, že verí v Boha, ale vždy keď boli s Charlesom po zasnúbení sami, cítila jeho prítomnosť a odsudzujúci pohľad. Charles ju prvý raz pobožkal v ten večer, keď ju požiadal o ruku. No bol to rýchly, suchý bozk, z ktorého cítila skôr únavu ako túžbu. Bolo to niečo úplne iné než dlhé, vášnivé bozky, ktoré s Nancy vídali pri sobotňajších predstaveniach v kine (ako na plátne, tak v poslednom rade). Stella vždy opúšťala kino s pocitom netrzeplivej túžby, rozcitolivená množstvom lásky, ktorú chcela niekomu dať. Teraz, keď je vydatá, nepôjde o hriech, a tak dúfala, že Boh ju nechá na pokoji, aby to mohli dotiahnuť do konca.

Charles na pódiu trocha ťažkopádne ďakoval svedkyni nevesty. Nancy spravila výsmešný pukerlík, ale Charles sa tváril, že si to nevšimol. Po škrípajúcich schodoch vyšiel Peter Underwood.

V miestnosti vládla horúčava. Muži si vyzliekli saká a vyhrnuli rukávy košiel, z dvora sa ozýval krik a pišťanie detí. Všetci boli netrzepliví. Ženy, ktoré v kuchyni umývali riad, zabudli hovoriť potichu. Príhovor ženíchovho svedka sa natiahol z piatich minút na desať

a väčšina ľudí prestala vnímať jeho tichý, zatrpknutý a uspávajúci prejav a radšej sa sústredila na oveľa zaujímavejší rozhovor, ktorý do haly doliehal z kuchyne. Ženy sa práve bavili o sestre Ethel Collinsovej, ktorej zbombardovali dom, a tak sa spoločne so synom a s nevestou odšťahovala do Bromley.

„V lete tridsiateho prvého roka sme s Charlesom podnikli náš nezabudnuteľný výlet do Severného Walesu. Tak, ako sa Ježiš, náš Pán, ocitol na brehu rieky Jordán len s piatimi bochníkmi chleba a pár malými rybami, uviazli sme s Charlesom uprostred jazera Bala s jediným maličkým syrovým sendvičom...“

Stellina pozornosť opustila divočinu Severného Walesu a preniesla sa do kuchyne, kde sa hlas Ethel Collinsovej rozhorčene pokúšal prekričať stonanie a sykot kanvice na čaj. „Majú vnútri kúpeľňu, ale Joan ju nesmie používať. Dala im svoju prídelovú knižku, no dostáva od nich len zvyšky. Tá ženská jej vzala všetky kupóny a kúpila si za ne nové šaty...“

Stella mala pocit, že robí niečo nepatričné, a rýchlo obrátila pozornosť na Petra Underwooda. Jej úprimný Charles sa v jeho rozprávání javil ako nudný patrón a vôbec nepripomínal muža, ktorého poznala. Alebo nepoznala. Možno sa niečo dozvie, keď bude počúvať.

Keď Peter konečne otočil poslednú stránku z kôpky papierov vo svojej ruke, ozval sa potlesk, z ktorého bolo cítiť úľavu. Slečna Birchová vykročila dopredu, zatlieskala a oznámila, že je čas, aby nevesta so ženíchom rozkrojili tortu. Zavolali na Freda Collinsa, aby sa vrátil z dvora, odložil pivo a chopil sa fotoaparátu. Stella sa zrazu ocitla pod vlajkou vedľa Charlesa a znova sa usmievala do objektívu. Na fotografiách to bude vyzerat', ako keby celý deň stáli bok po boku, aj keď skutočnosť bola úplne iná. Položil dľaň na jej ruku,

ktorá držala nôž, a srdce sa jej zovrelo. Má také krásne ruky – elegantné, s dlhými prstami. Predstavila si hotel v Brightone, kde tieto prsty budú rozopínať gombičky na jej nočnej košeli a hladkať jej kožu...

„Budeme to musieť odfotiť ešte raz,“ zasmial sa Fred Collins. „Za- tvorili ste oči, pani Thornová!“

Vikárstvo sídlilo v priestrannom viktoriánskom dome s vlastnou špeci- ficickou vôňou varenej zeleniny, vlhkého tvídu a mužstva, ktorá sa, ako Stella dúfala, zmení, keď sa tam zabýva. Ako manželka, nie ako gazdiná. Stúpala hore po schodoch a v ruke niesla kufor. Nancy jej kráčala v päťach a nakukla do každej miestnosti, ktorú míňali.

„Veľké staré miesto, však? To je neuveriteľné. Všetky tieto miest- nosti sú teraz tvoje.“

„Nie tak úplne. Dom nepatrí Charlesovi, ale farnosti. No je mi jasné, čo tým chceš povedať. Mám obrovské šťastie.“

„Radšej by som nepredbiehala,“ zamrmlala Nancy, keď vošli do spálne, ktorá teraz bude patriť Stelle. Na vysokej drevenej posteli le- žala prikrývka horčicovej farby, na zelenej stene nad ňou visel kríž s postavou umučeného Krista. Zdalo sa, že všetko vo vikárstve je natreté nazeleno. Rovnaký odtieň mala aj jedáleň a altánok na ihris- ku. „Mimochodom, tu nejde o tvoje šťastie,“ pokračovala Nancy. „Všetko tu si zaslúžiš. Zaslúžila by si si dokonca oveľa viac. To on má šťastie, že si vzal také skvelé dievča, ako si ty.“

„Mám dojem, že jeho rodina si to nemyslí. Stále pre nich budem dievča zo sirotinca.“

„Zjavne vedia figu borovú.“ Prostorekosť bola v prípade Nancy prejavom úprimnosti. Z výšky padla na posteľ, ktorá pod ňou za- praskala, vykasala modrý satén Betty Collinsovej a odhalila škatuľku

cigariet zastrčenú za pančuchou. „Väčšina z nich ti nesiahla ani po členky. Určite si dcéra nejakého vojvodu.“

Stella si sadla na stoličku pred bielizníkom, ktorý slúžil ako toaletný stolík, a usmiala sa. Jej matka ju odložila a ona o nej vedela len to, že slúžila vo veľkom dome v Belgravii. Totožnosť jej otca zostávala veľkým tajomstvom, ale podľa Nancy pochádzal z „vyšších vrstiev“, čo vysvetľovalo, že Stella sa správa ako dáma.

„No, teraz už nezáleží na tom, či som dcéra, nie?“ povedala potichu a začala vyťahovať sponky, ktoré jej držali závoj. „Som Charlesova žena a záleží mi len na tom.“

„Ako povieš.“

„Je to tak. Viem, že si myslíš, že som blázon, ale toto je presne to, čo som si celý čas želala. Dom, o ktorý by som sa mohla starať, a muža, ktorého by som milovala. Čajový servis s ružami. Veď to vieš.“

Nancy sa pozrela z okna a zhlboka vťahla cigaretový dym. Nastala dlhá pauza, počas ktorej bolo počuť len šušťanie kefy v Stelliných vlasoch a vzdialený krik detí na ulici.

„Budeš mi chýbať,“ povedala Nancy a zamračila sa.

„Ach, Nan, pôjdem len na pár dní do Brightonu.“

„Tak som to nemyslela, veď vieš. Všetko bude iné. Ako vikárova žena nebudeš môcť chodiť tancovať a cestou domov ješ v autobuse zemiakové lupienky, nie? Budeš mu musieť variť čaj a pri všetkých tých večerných pobožnostiach, ktoré organizuje, rozdávať sušienky.“

„Nebude to také zlé. Stále sa budeme vídať.“ Stella vedela, že čo sa tanečných zábav týka, Nancy má pravdu, nebola si však istá, či jej budú chýbať. Pripadalo jej to ako malá strata v porovnaní s tým, čo všetko získa. „Pomôžeš mi vyzliecť tie šaty? V sobotu budeme spolu chodiť do kina. A do obchodov. A môžeš prísť, vždy keď budeš chcieť.“

Nancy sa zdvihla z postele a smutne sa zasmiala. „Nemyslím, že by sa to Charlesovi páčilo.“

„No, tak si bude musieť zvyknúť. My dve sme skoro ako sestry a on to vie. Si niečo ako moja jediná rodina.“

„Okrem slečny Birchovej. Myslím, že teraz sa považuje za tvoju rodinu ona. Verila by si tomu, ako sa dnes správala?“ Nancy si strčila cigaretu do kútika úst, sladko sa usmiala a čo najlepšie napodobnila hlas slečny Birchovej. „Stella je jedným z veľkých úspechov Woodhillskej školy...“

Nasledovala séria karikatúr slečny Birchovej sprevádzaná chichotáním. Stella sa medzitým prezliekla do modrého kostýmu, ktorý Ada Broughtonová našla medzi darmi pre utečencov, a Nancy jej upravila vlasy do veľmi náročného účesu, ktorý sa naučila v salóne, kde pracovala. Keď ho dokončila, nasadila naň modrý klobúčik, v odvážnom uhle posunutý nabok.

Stella si výsledok nervózne prezerala a otáčala hlavu zboka nabok. „Vyzerám strašne... dospelo.“

„Vyzeráš fantasticky. Padne z teba na zadok. Keď o tom hovoríme...“ Nancy sa otočila, vzala z postele svoju kabelku a vytiahla z nej malý balíček zabalený v hnedom papieri. „Svadobný dar. Alebo skôr darček na svadobnú cestu.“

Pozorovala Stellu, ako ho rozbaľuje a so smiechom dvíha šmykľavú kôpku svetloružového saténu.

„Nan, to je nádherné! Čo to je?“

„To je do postele, hlupáčik. Na svadobnú noc.“

Stella očervenela a v žalúdku zacítila zvláštne šteklenie. „To nejde! Je to maličké – veď zamrznem!“

„Neblázni, zahreje ťa vášň. Charles z toho bude hotový. Bude ďakovať Všemohúcemu a nebude vedieť, kde začať.“

Všetci vyšli na ulicu, aby im zamávali. Fred Collins ich požiadal, aby zostali stáť vedľa otvorených dverí taxíka, a spravil poslednú fotografiu. Charles ju ťarbavo objal. V tvári mal napätý výraz, pretože si uvedomoval, že čas beží. A potom už zasa bozkávala Nancy a Adu a Ethel, dokonca aj Rogera a Lillian. Práve sa chystala nastúpiť do taxíka, keď Nancy vykrikla: „Tvoja kytica!“

„Ach!“

Stella sa pozrela, kde stojí Nancy, a otočila sa chrbtom k davu svadobných hostí. Keď však hodila kyticu za seba, trne sa jej zachytili o rukavicu a kytica zmenila smer. Preletela jej cez hlavu a pristála priamo v rukách Petra Underwooda.

Taxík sa pohol, Stella otočila hlavu a vykukla cez zadné okienko. Všetci sa tlačili na ceste a horúčkovito im mávali. Okrem Petra Underwooda, ktorý stál ako kamenný stĺp a držal kyticu.

„Dúfala som, že ju chytí Nancy,“ smutne zašepkala Stella.

„Peter vždy dokáže prekvapiť,“ obdivne povedal Charles.

Na konci Church Road zahol taxík za roh a všetci sa im stratili z dohľadu. Stella sa zaborila do sedadla. Odrazu zacítila, že jej do očí vbehli slzy. Sklopila zrak a zistila, že má roztrhnutú rukavicu a na jej čistej bielobe sa zjavila krvavá škvrna.

3

2011

Krátke dni spojené nekonečne sa vlečúcimi nocami nasledovali jeden za druhým.

Najlepším spôsobom, jediným spôsobom, ako sa vyrovať s tmou, so zimou a s hladom, bol spánok. Bez elektriny, televízie a pravidelného jedla sa jej vnútorné hodiny prepli na akýsi primitívny rytmus a ona prežívala s udivujúcou ľahkosťou. Ako keď zviera upadne do zimného spánku. Čas sa rozplynul do zabudnutia.

Keď bola hore, odrážalo sa jej v hlave ticho a ona cítila, že hlas jej uviazol v hrdle ako malej morskej panne. Uvedomila si, ako veľmi chce, ako potrebuje spievať. Napriek Dodgeovi a zlým snom bol spev stále jej súčasťou. Potichu blúdila po tmavom dome a mala pritom pocit, že prestala jestvovať. Bola ako duch.

Svet sa scvrkol na vlhké steny a úzky pás ulice, ktorý bolo vidieť v medzere medzi záclonami.

Dom stál na konci slepej ulice, takže tam nejazdili takmer nijaké autá a ľudí, ktorí pravidelne prechádzali okolo, už dobre poznala. Vo vedľajšom dome bývala mladá žena okolo dvadsiatky. Či už kvôli práci, alebo preto, že prespávala u priateľa, občas nebývala v noci

doma. Skoro ráno Jess sledovala, ako odchádza. Jej opätky rýchlo klopkali na príjazdovej ceste, cop sa jej nepatrne pohodával a bolo jasné, že je schopná, čistá a kráča za svojím cieľom.

Dom na opačnom konci obývali dvaja muži stredného veku. Ráno odchádzali spoločne – obidvaja zababušení do svetlých pletených šállov – a vracali sa každý sám neskoro v noci. Jeden z nich vláčil preplnené tašky zo supermarketu. Obyvateľa posledného domu nepoznala, ale predpokladala, že je to starý človek. Trikrát denne pred jeho domom zastavilo auto, z ktorého vystúpili ženy v modrých uniformách. Zrejme ošetrovateľky. Chodili v čase jedla a to jej pripomínalo jej vlastný hlad.

Skromné zásoby v kuchynskej skrinke sa scvrkli na minimum. Zjedla všetky figy, rovnako ako konzervu s ryžovým pudingom, jeden broskyňový kompót a škatuľu obschnutých suchárov. Zostával len druhý broskyňový kompót a pohár mäsovej nátierky. Dvíhal sa jej žalúdok, len čo na ňu pozrela. Rozhodla sa, že ju zje len v krajnom prípade.

Hlad bol horší ako šero alebo chlad, pretože nepôsobil iba na jej telo, ale aj na jej myseľ. Keď nespala, zdalo sa čoraz ťažšie pozbierať sily a zdvihnúť sa z gauča, kde ležala zakrútená do deky a apaticky civela z okna. Myšlienky jej vírili v hlave a nedokázala sa sústrediť. Od tej noci pred štyrmi mesiacmi, keď ju Dodge prvýkrát poriadne zmlátil, nemyslela na nič iné, len ako sa od neho dostať. Väčšinu času to vyzeralo beznádejne, ale teraz konečne dosiahla svoj cieľ. Mala pocit, že sa doslova vynorila z temného tunela do oslnivého svetla. Utekla mu, ale netušila, čo bude ďalej.

Okamžitá potreba jesť ju nakoniec prinútila konať. Počas troch dní na gauči (Boli naozaj tri? Stratila prehľad.) bolesť v členku povolila, takže sa mohla postaviť a chodiť. Vo vrecku bundy jej šuchotali

peniaze. No mala špinavé vlasy a nemala nijaké topánky. Vo svojich šatách by určite pritiahla pozornosť a navyše by v nich asi zamrzla. Pozbierala zvyšky síl, aby tento problém vyriešila.

Začala vlasmi.

V kuchynskej zásuvke našla nožnice, veľké a dlhé, s hrdzavým ostrím. Dokrivila do kúpeľne, predklonila hlavu, zopla si vlasy do copu a pokúsila sa ich odstrihnúť. Tupé nožnice sa do nich zahryzli, ako keď pes ohlodáva kus tuhého mäsa. O chvíľu jej pri nohách ležala kôпка tmavých rovných vlasov. Nenašla nijaký šampón, no strčila hlavu pod kohútik a zaťala zuby, keď na koži zacítila ľadovú vodu.

Z chladu, prevrátenej zemskej príťažlivosti a straty dlhých ťažkých vlasov sa jej zatočila hlava. Hrubým uterákom si vlasy dôkladne vysušila a potom sa postavila pred zrkadlo, aby skontrolovala svoju prácu.

Preboha, vyzerá ako sirota z viktoriánskych čias alebo členka zboru v Bedároch. Odrazu jej oči aj ústa v drobnej vyziabnutej tvári pripadali príliš veľké. Nos jej od zimy očervenel. No cítila sa čistejšia. Ľahšia. Objala si trasúce sa telo rukami a vykročila ku schodisku.

Prízemie domu už dobre poznala a cítila sa tam takmer ako doma, ale až doteraz jej ničो bránilo vyjsť na poschodie. Pripadalo jej to nevhodné, neúctivé. Jej trpký smiech sa odrazil od stien úzkeho schodiska. Vlámala sa dovnútra, ukradla jedlo z kuchynských skriniek, otvárala poštu, ktorá nebola adresovaná jej. Bola až po krk v maléri.

Schodisko sa končilo malým odpočívadlom s dverami po oboch stranách. Tie vľavo boli zatvorené, ale druhé boli pootvorené. Púšťali na chodbu svetlo a odhaľovali spáľňu takú malú, že sa do nej zmestila len manželská posteľ, toaletný stolík a staromódna skriňa z tmavého dreva.

Na posteli ležala lososovorúžová vyšívaná prikrývka. Toaletný stolík bol prázdny, ale pri dôkladnejšom preskúmaní ste na jeho po-

vrchu mohli objaviť stopy vysypaného púdru a lepkavé krúžky od fľašiek a pohárov.

S pocitom, že ju niekto sleduje, pristúpila ku skrini. Dvere sa na chvíľu zasekli, ale potom sa prudko otvorili a rad vešiakov zacengal. Väčšina bola prázdna, na jednom konci však viselo nejaké oblečenie. Veci z inej doby, z iného sveta, v ktorom sa ženy obliekali ako dámy do kostýmov šitých na mieru a zapínacích šiat, nosili vysoké opätky a klobúky. V šere úplne vzadu zaregistrovala slabý ligot kožušiny, záblesk zubov a sklenené oči. Unavene chytila najbližšie ramienko, na ktorom visel béžový nepremokavý kabát. Celkom ušiel. Schová podeň šaty, trochu sa v ňom zahreje, a pritom nebude vyzerať ako stará mama z *Červenej čiapčky* alebo ako vlk.

Na dne skrine našla škatule s topánkami. Štítky na kratších stranách prezrádzali ich obsah. Páry navrchu boli masívne a škaredé, ušité tak, aby nespôsobili otlaky a uľavili boľavým členkom. Pravdepodobne by presne také potrebovala. No potom jej zrak padol na spodok kopy, kde ležali škatule oveľa staršie a potrhané. Skrývali sa v nich elegantné špičaté lodičky na vysokých opätkoch. Opatrne jednu z nich vytiahla.

Topánky v škatuli boli z mäkkej čiernej kože pokrytej plesňou, ktorá pripomínala peľ na slivke. Utréla ich cípom ružovej posteľnej prikrývky a vkĺzla do nich. Opätky mali sotva tri centimetre, ale topánky boli také úzke, že keď sa pokúsila urobiť pár krokov, neisto sa zatackala. Boli jej trochu veľké, ale keďže ďalšou možnosťou bolo ísť naboso, rozhodla sa, že to zvládne.

Keď si obliekala kabát, obklopila ju nepatrná vôňa parfumu. Plášť jej siahal po kolená, zapínal sa na veľké kostené gombíky a mal opasok s prackou. Vtom sa jej v hlave vynorila dávno zabudnutá spomienka na starý čiernobiely film. Po krátkom zaváhaní pracku odstránila a opasok pevne zaviazala.

Vonku sa pomaly stmievalo. Skúmala svoj bezhlavý odraz v zrkadle nad toaletným stolíkom a vôbec sa nespoznávala. Vyzerala elegantne a kultivovane. Namiesto dievčaťa z najdrsnejšej štvrte v Leedse tu bola zrelá žena. Pokrčila kolená, aby videla svoju tvár. S ostríhanými vlasmi vyzerala v prítmí ako strašidlo. Dobrý dojem bol fuč.

S úškrnom sa narovнала a opustila izbu. Pri schodoch sa zastavila a pozrela na protiľahlé zavreté dvere. Postupujúci súmrak zahalil všetko do sivého závoja a rozostril obrysy. Odrazu znervóznela. Otočila guľatou kľučkou, zalomcovala ňou, ale dvere zostali zatvorené. Zamknuté.

Prudko odtiahla ruku, cúvla a rýchlo zbehla dolu schodmi. Ignorovala bolesť v členkoch a zabudla, že musí byť potichu. Neželala si nič iné, len uniknúť z tohto temného domu s jeho zamknutými dverami, záhadami a tajomstvami, a vrátiť sa do normálneho sveta plného svetla a ľudí.

Will Holt zastavil auto na konci ulice pred radom garáží a vystrel sa na sedadle. Greenfields Lane. Konečne. Po nástupišti 9 a 3/4 a stratenej Atlantíde to bolo ďalšie miesto na Zemi, ktoré sa nedalo nájsť, hlavne v dopravnej špičke.

Niežeby tu, ďaleko od ulíc plných áut, bola hustá premávka. Greenfields Lane sa možno nenachádzala na vidieku, ako naznačoval jej názov, ale v porovnaní s Londýnom tam rástlo pomerne veľa zelene. Najviac okolo čísla štyri. Podľa riaditeľky sanatória St Jude's Nancy Priceová opustila dom len pred dvoma rokmi, ale aj keď bol február a skoro sa stmievalo, Will videl, že ho porast takmer celý pohltil.

Dom bol pekný. Teda, mohol byť, keby bol udržiavaný ako ostatné. Rad podobných domov bol starší než iné v okolí a tvorili ho štyri malé jednoduché stavby z červených tehál. S najväčšou pravdepo-

dobnosťou ich postavili pre nejakých robotníkov v časoch, keď táto časť Londýna bola len malou dedinou oddelenou od mesta poľami, na ktorých sa páslí kravy. Rád by vedel, ako to tu vyzeralo predtým, než tu vyrástli väčšie viktoriánske a eduardovské vily, ktoré sa k starším domom otáčali chrbtom ako znudení hostia na večierku. Predtým, než sa tu objavili garáže, dvojité žlté čiary a rady smetiakov.

Krútil sa a naťahoval, ako to len v krpatom aute šlo. Triumph Spitfire z roku 1975 bol nádherný, ale, žiaľ, nepohodlný, neekonomický a nepraktický. Vonku husto pršalo. Za hodinu a desať minút od chvíle, keď opustil St Jude's, sa vnútrajšok auta konečne vykúril na príjemnú teplotu a opustiť vozidlo mu pripadalo úplne neprijateľné.

Strčil ruku do pokrčeného vrečka s nápisom M&M's, ktoré ležalo na sedadle spolujazdca, a keď zistil, že je prázdne, zaplavil ho pocit viny. Pípanie v rádiu ohlásilo celú hodinu. Keď to vybaví, pôjde rovno domov. Nenašiel nijaké nové indície a určite ani ten chmuľo Ansell neprišiel dnes s ničím, čo by prípad nejako posunulo. A to sa pomaly končí ďalší štvrtok.

Preboha, pomyslel si a pretrel si unavené oči. Čo to robím? Takto si ničiť život. Priberám, pracujem pre najväčšieho hlupáka v Londýne a robím prácu, od ktorej je len krok k podomovému predaju životných poisťiek alebo k vykrádaniu hrobov. Jeho otec to raz posmešne nazval práca mikimauza.

Presne vo chvíli, keď si spomenul na svojho otca, hlásateľ v rozhlasе oznámil, že „doktor Fergus Holt bude čoskoro hovoriť s poprednými historikmi a profesormi na St John's College v Oxforde o svojom novom televíznom seriáli“. Odrazu sa pred Willom vynorila z ľadového vzduchu otcova hlava ako džin z Aladinovej lampy.

Rýchlo vypol rádio. Deň bol aj tak dosť mizerný a nechcelo sa mu konfrontovať otcove hviezdne úspechy a ich úplný nedostatok

u seba. Načiahol sa po svojom obchodníckom kufríku z umelej kože a vystúpil z auta do chladného mokrého popoludnia.

Začal domom, ktorý stál na opačnej strane ako dom Nancy Priceovej. Vchodové dvere boli natreté neurčitou sivomodrozelenou farbou, ktorá svedčila o dobrom vkuse. Na jednom z parapetov rástli v kvetináči bylinky. Do minúty sa dvere otvorili a za nimi stál muž v pruho- vanej zástere a utieral si ruky do malého uteráka. V pozadí hrala hudba. Nejaká klasika, uvedomil si Will, ale nebol schopný pomenovať ju.

„Áno?“ Cível na Willa cez okuliare s čiernymi rámami a ani dobrá výchova nedokázala zamaskovať jeho rozmrzenosť z toho, že ho niekto vyrušil.

„Dobrý deň, prepáčte, že vyrušujem, volám sa Will Holt a som z firmy Ansell Blake, pozostalostné pátranie. Zaujímate sa o nehnuteľnosti pani Nancy Priceovej, ktorá vraj bývala v tom poslednom dome. Mohli by ste mi pomôcť doplniť nejaké údaje?“

Skúsenosti Willa naučili, že tento malý prejav musí vychrlieť rýchlo. Keď sa mu ho podarí dokončiť, skôr ako mu zabuchnú dvere pred nosom, má takmer vyhraté. Ansell ho vždy doplnil tvrdením, že „prišiel na krátky rozhovor“. Zároveň spravil krok dopredu a dal bezmocnému majiteľovi na výber, či ustúpi nabok, alebo ho vyhodí. „A keďže nikto nechce vo vlastnom dome násilie, si vnútri.“ Will vedel, že by radšej umrel, než by sa znížil k takému trápnemu spôsobu, ako získať províziu.

Muž si rukou nervózne prehrabol riedke vlasy. Z kuchyne za ním vychádzala vôňa korenia a sálalo z nej teplo a pohodlie. Hoci Will zjedol vrečko M&M's, škvŕkalo mu v bruchu.

„Nie som si istý, či vám môžem pomôcť. S partnerom sme toto bývanie kúpili asi pred rokom a v tom čase už bol dom na druhom konci prázdny. Úprimne povedané, je to trocha problém. Vyzerá

dosť zanedbane, čo znižuje cenu ostatných nehnuteľností, ak viete, čo tým myslím. Bolo by skvelé, keby ste to mohli nejako ovplyvniť.“

„No, ak sa ukáže, že dom patril slečne Priceovej, tak sa predá a zisk z predaja sa rozdelí medzi prípadných dedičov. Vy o nej náhodou niečo neviete? Mala nejakých príbuzných?“

Ešte než Will dokončil vetu, muž pokrútil hlavou. Túžil sa vrátiť naspäť k svojmu vareniu, hudbe a načatému večeru. „Bohužiaľ, nemám ani potuchy. No myslím si, že ten starý chlapík od vedľa by mohol niečo vedieť. Pán Greaves. Veľa šťastia v pátraní.“

„Vďaka,“ odpovedal Will sivomodrozeleným dverám.

Dvere pána Greavesa boli jasnočervené, ale farba sa olupovala a železné klopadlo bolo hrdzavé. Will sa otočil chrbtom k dažďu, sklonil hlavu, zaklopal a čakal. Ježišmária, to je zima. Chodník pod jeho nohami býval kedysi dobre udržiavaný, ale teraz v prasklinách medzi kameňmi rástla burina. Znova zaklopal. Kým stihol strčiť ruky naspäť do vreciek, dvere sa rozleteli.

„Dobrý deň, prepáčte, že vyrušujem...“

„Šo si šeláte?“

Will sa odmlčal. Dvere otvorila drobná Číňanka. Cez úzku medzeru, ktorú nechala medzi dverami a zárubňou, videl, že má na sebe modrú tuniku s bielym lemovaním na rukávoch a golieri a strašne sa mračí.

„Mohol by som hovoriť s pánom Greavesom?“ Dokonca aj jeho ušiam znel vlastný hlas hlúpo a neprirodzene. Neprijemne sa podobal výsmešným paródiám, ktoré v kancelárii tak rád predvádzal Ansell.

„Nie, pán Greaves teraz pije čaj. On šiadny nášťefník.“ Jej spôsob reči bol zvláštnou zmesou Ďalekého východu a East Endu.

„Môžem počkať? Alebo sa sem vrátim o pol hodiny? Som z firmy Ansell...“

„Nie. Po šaji ja uložiť cho do posteľe. Dnes nie návšteva. Fy frátiť sa zajtra.“

A bolo. Zabuchla dvere s takou silou, až sa zatriaslo klopadlo. Will zostal stáť v tme a daždi, ktorý ešte zosilnel. Vzdychol si. Ďalší dom, tretí v rade, sa utápal v tme, ale Will, hnaný povinnosťou, vykročil po chodníku a zaklopal. Nerobil si nijaké nádeje, a tak napočítal do dvadsať, potom sa otočil a vyšiel na ulicu.

Vrátil sa do auta a chystal sa naštartovať, keď si všimol, že sa k nemu blíži nejaká postava. Hlavu mala sklonenú a kráčala trocha nieisto. V tme rozoznal len siluetu oproti jasnému svetlu, ale nepochyboval, že ide o ženu. O ženu v topánkach, ktoré vyzerali dosť nepohodlne. Niesla napchatú nákupnú tašku, a keď vstúpila do svetla pouličnej lampy, zbadal jej bledú tvár, zaťaté čeluste a premoknuté vlasy. Zdalo sa, že mieri k radu malých domov. Asi k domu, na ktorého dvere práve klopal. Unavene otvoril dvere, dodal si odvalu a vykročil do dažďa.

„Zdravím! Hej, vy tam!“

Viditeľne sa mykla a zdvihla k nemu bledú, vydesenú tvár. *Preboha, ja som taký hlupák*, pomyslel si Will a spravil pár krokov dopredu. Ktorú ženu by nevydesilo, keby jej v temnej bočnej uličke vstúpil do cesty cudzí chlap? Pokúsil sa vyčariť povzbudzujúci úsmev.

„Prepáčte... Prepáčte, nechcel som...“ Keď zbadal jej znepokojený výraz, zastavil sa pár metrov pred ňou. „Prepáčte. Klopal som na vaše dvere, ale neboli ste doma. Pochopiteľne.“ Preboha, čo to trepe? „Som z firmy Ansell Blake...“

Pokrútila hlavou a ustúpila nabok, ako keby chcela utiecť. „Ja ju vôbec nepoznám. Pýtate sa nesprávneho človeka.“

A to si myslel, že sa nemôže stať nič horšie. „Prepáčte, myslel som, že tam bývate. Nehnevajte sa. Hľadal som niekoho, kto by mi pomo-

hol nájsť staršiu dámu, čo bývala v tom prázdnom dome, a len som predpokladal...“ Tliapal nezmysly, a tak radšej stíchol. „Prepáčte.“

Na chvíľku, na zlomok sekundy sa na jej chudej tvári objavil záujem. Okamžite však zmizol a vystriedali ho obavy.

„Lutujem, ja nič neviem.“

Sklonila hlavu a vzdialila sa tak rýchlo, ako jej nepohodlné topánky dovolili. Za sebou vliekla obrovskú tašku s nákupom. Zostal stáť sám v daždi a pripadal si nielen hlúpo, ale aj previnilo. Ako keby ju odplašil.

Cítila, že ju sleduje pohľadom. Teraz sa nemohla otočiť a vrátiť sa k domu. Nezostávalo jej nič iné, než kráčať ďalej.

Došla ku garážam a pretiahla sa kríkmí ako vtedy v noci. Snažila sa vyzeráť tak nenútené, ako to len šlo. Preboha, musí si myslieť, že je úplný blázon. Ak už nevie, kto je a čo vyviedla. Nemohla si spomenúť na názov spoločnosti, pre ktorú pracuje, ale vyzeralo to na nejakých právnikov alebo niečo také. Čo ak ju niekto zazrel a nahlásil vlámanie?

V hlave jej vírili myšlienky. Hovoril predsa, že chce niečo zistiť o nejakej starej dáme. O starej žene, ktorá v tom dome bývala. Neisto vyliezla z kríkov za smetiakmi a na chvíľu zdvihla nohu, aby zmiernila tlak na pluzgier, ktorý sa jej urobil na päte. Mala pokračovať v hre, tvrdiť, že tu býva, a spýtať sa ho na meno tej starej dámy. Možno aj on hľadá pani Thornovú.

Pri tej myšlienke jej čudne zovrelo hrud', čo mohlo spôsobiť rozčúlenie alebo vzrušenie. Chcela ju nájsť. Toľko jej dlhovala a rada by sa jej odvdáčila za figy a ryžový puding aj za požičaný kabát a topánky. Potrebovala utíšiť svoje svedomie a sľúbila sama sebe, že spraví všetko, aby pani Thornovú našla a odovzdala jej list od stratenej lásky. Ak ju hľadá aj niekto iný, jej šanca na úspech sa zdvojnásobí, a to by bolo skvelé.

Všetko sa jej zdalo také čudné. Ako keby k pani Thornovej patrila, aj keď o nej nič netuší. Nevie ani také základné informácie, ako je jej krstné meno alebo ako vyzerá, či žije, alebo je mŕtva. Vie len to, že sa kedysi zaľúbila do Američana menom Dan a že aj on ju miloval. A miluje ju dodnes.

Bezmyšlienkovito kráčala ďalej a nedávala pozor, kam ide. Musela len zaplniť čas, kým sa bude môcť bezpečne vrátiť domov. Vtom si všimla kostol na druhej strane ulice. Bol to starý chrám zo špinavého sivého kameňa s veľkou štvorcovou vežou. Nad zoznamom bohoslužieb a svätých prijímaní stál nápis *Kostol všetkých svätých. Vitajte!* Spomenula si na leták, ktorý objavila v kope pošty, a prešla cez ulicu.

Dlážka krytého prístreška bola plná letáčikov a vrecúšok od zemiakových lupienkov. Steny lemovali vývesné tabule. Striasla z vlasov dážď a pokúsila sa v šere zistiť, či sa na rozpise služieb pri výzdobe kostola alebo na zozname pomocníkov v nedeľnej škole nespomína slečna Priceová. Vchodové dvere boli pootvorené a ona zvedavo nakukla dovnútra.

V obrovskom kostole vládlo úplné ticho a slabo ho osvetľovali veľké sklenené lampy umiestnené v bočnej lodi. Zaprela sa do dverí, a keď sa medzera medzi nimi dostatočne zväčšila, vkrázla dovnútra. Spravila pár opatrných krokov. Ich ozvena sa odrazila od vysokých múrov. Medzi vôňou chladného kameňa a leštidla na nábytok zachytila slabú arómu kávy. Malý priestor za posledným radom kostolných lavíc bol zariadený tak trochu podomácky. Na zemi ležal červený koberec, na ňom stáli dve hojdacie kreslá, police s knihami a plastová škatuľa s hračkami. K stene bol pritlačený stôl a na ňom kávovar. Nasledovala lákavú vôňu, a keď sa dostala bližšie, zistila, že vedľa neho leží tanier so sušienkami a na stene nad ním visí nápis napísaný ozdobným písmom: *Prosím, ponúknite sa.*

Položila nákupnú tašku na jedno z hojdacích kresiel a rozhliadla sa. Nikoho nevidela. Znova si prečítala nápis. Napadlo jej, že to môže byť nejaká pasca, ale pokúšenie bolo príliš veľké na to, aby mu odolala. Zdvihla šálku, ktorá stála na stole, naliala do nej kávu a vzala si jednu sušienku, potom druhú. Práve sa načiahla po tretiu, keď vtom začula rýchle kroky a pustila ju naspäť na tanier.

„Á, vy ste našli naše občerstvenie. Dobre, dobre. Dúfam, že káva sa dá piť. Spravil som ju dnes poobede, ale keď tu tak dlho stála, bude chutiť ako pripálené bahno.“

Na mužovi, ktorý s ňou hovoril, ju zaujalo, že mal na sebe ten najotrasnejší sveter, aký si kto dokáže predstaviť; obrovský, vytahaný, ručne pletený, s kriklavo farebnými pruhmi. Okrem toho ju upútal jeho úsmev v tmavej briadke: široký a biely.

„N-nie, je výborná. Ďakujem.“

„Ak to nevravíte len zo slušnosti, dajte si ešte jednu šálku. Dnes večer sa tu nekoná ani skúška zboru, ani nič podobné, a ja by som to musel vyliať do drezu. Mimochodom, som Tony, Tony Palmer.“

Naklonil sa a natiahol ruku. Nesmelo mu ňou potriasla. Snažila sa necivieť mu na krk pod svetrom. Rada by vedela, či má na sebe kňazský kolárik, alebo len obyčajnú košeľu. Na vikára sa správal veľmi priateľsky. Veľmi normálne.

„Vy ste...“

„Tunajší vikár, presne tak.“ Obišiel ju, nalial si kávu a vzal si z taniera sušienku.

„Nebude vám prekážať, keď sa vás spýtam na meno? Nemusíte mi ho povedať, ak nechcete.“

Vlastne ho neplánovala prezradiť, ale keďže pila jeho kávu a jedla jeho sušienky, bolo by neslušné, keby mu ho nepovedala. „Jess,“ vyhlásila. „Jess Moranová.“

„Teší ma, že vás spoznávam, Jess. A vitajte u Všetkých svätých. Aj keď počas studených dní, ako je dnes, bez okolkov priznávam, že to nie je veľmi pohostinné miesto.“

Otriasol sa vo svojom šerednom svetri a znova sa usmial. Mal krásny úsmev, ale ona sa proti nemu obrnila. Nechcela, aby si ju pomýlil s pravidelnou návštevníčkou kostolov. V televízii s babkou nikdy neprepásli epizódu *Chválospevov*, ale pozerali ich len kvôli piesňam. Jess spievala podľa slov na spodnej časti obrazovky a vtedy zistila, že má pekný hlas. Babka hovorievala, že kostol je plný všetečných ľudí. Žien, ktoré majú príliš veľa času a na starosti nič iné, ako aranžovať kvety a ohovárať všetkých, čo sa snažia s ľuďmi vychádzať.

Pokrčila plecami. „Ja nie som veriacca alebo tak. Ja som len... išla okolo.“

„To je v poriadku. Ľudia sem chodia z rozličných dôvodov. A všetci sú vítaní. Okrem tých, čo kradnú svietniky, bez tých sa zaobídem. No ostatných tu vidím rád. Nech už sa sem prídu porozprávať, ticho si posediť alebo si vypiť šálku kávy, ktorá nie je veľmi dobrá. Kostoly potrebujú, aby do nich chodili ľudia. Keď sú prázdne, sú to len obyčajné budovy.“ Tony Palmer si odchlípol z kávy a smutne dodal: „V týchto dňoch majú ľudia pocit, že kostoly nepotrebujú, a preto musíme pracovať na tom, aby sem chodili. Máme tu klub pre batolata, čitateľský spolok, výtvarný krúžok a poludňajší klub pre starších, a nikde nepoužívame to slovo na B.“ Zdvihol oči k nebu a zašepkal: „Boh.“

Jess trochu zmäkla. Poludňajší klub pre starších jej pripomenul, prečo sem prišla. „Nepoznáte náhodou slečnu Priceovú? Stará pani. Možno chodila do vášho klubu...“

„Slečna Priceová...“ zamyslel sa. „Znie mi to povedome, aj keď si k tomu menu nedokážem priradiť tvár. Nemyslím, že by chodila do

poludňajšieho klubu, ale som tu len osem mesiacov. Možno to bolo dávnejšie. Je to vaša príbuzná?“

Jess položila šálku a pokrútila hlavou. „Známa mojej kamarátky, to je všetko. Nič to.“ Zdvihla nákupnú tašku z kresla. „Ďakujem za kávu. A za sušienky.“

„Nemáte za čo.“

Uvedomila si, že ju sleduje pohľadom. Snažila sa kráčať tak prirodzene, ako jej to veľké topánky a boľavý členok dovolili. Bola takmer pri vchode, keď na ňu zavolať.

„Jess? Myslel som...“

Otočila sa. Podišiel k nej a poklopil si prstom po spodnej pere.

„Pozrite, ja netuším, ako to máte s prácou alebo s inými povinnosťami, no ak prídete do nášho poludňajšieho klubu, budete srdečne vítaná. Môžete sa spýtať na slečnu Priceovú niektorého z členov. Schádzame sa v pondelok a vo štvrtok.“ Placho sa usmial. „Samozrejme, keď hovorím, že vás tam radi uvítame, myslím tým, že by bolo skvelé mať medzi sebou niekoho mladšieho. Starých ľudí povzbudí, keď vidia novú tvár. Pravdaže, dostanete obed zadarmo. Veľa teplého jedla.“ Pohladkal si brucho pod svetrom.

„Dobre... vďaka.“

Chcela si vymyslieť nejakú výhovorku, ale bola taká hladná a vidina teplého obeda bola veľkým pokušením, ktoré sa nedalo odmietnuť. Len čo vyšla z kostola, pochopila, že to vedel. Jeho pozvanie nemalo nič spoločné so starými ľuďmi alebo s novou tvárou.

To zistenie ju čudne znepokojilo.

1942

Jesenné dni sa skracovali. O piatej sa Stella prestala snažiť prekonať očami šero a zatemnila okná. Taká škoda. Z oblohy ešte nezmizli ružové pruhy, popri ktorých vyzerali terakotové škridly na streche kostola ako čipkový volán. Uvedomila si, že to je ďalšia vec, ktorú musí pripísať na zoznam vojnových strát. Pomaranče. Čokoláda. Mydlo. Podvečerné západy slnka.

Zišla do haly a chystala sa zaklopať na dvere Charlesovej pracovne, aby sa ho spýtala, či nepotrebuje zatemniť okno, ale svetlo pod dverami jej prezradilo, že už nie. Stretnutie trvalo takmer celé popoludnie. Pred hodinou odniesla dovnútra podnos s čajom a piškótu bez vajícok, upečenú špeciálne na počesť biskupa, ktorý mal v Charlesových očiach rovnaké postavenie ako hollywoodska hviezda. Keď prestierala stôl, prerušili rozhovor a biskup srdečne a čo najhlasnejšie, aby ho počul aj reverend Stokes, ktorý bol starý a hluchý, vyhlásil: „Tak toto je krásna pani Thornová. So zákuskom! Vzhľadom na okolnosti niečo ako zázrak s vodou a vínom. Dobrá práca, drahá!“ Pri odchode žiarila od šťastia. Pochvala od takej vznešenej osoby potešila dokonca aj Charlesa.

Studený prieván na chodbe vystriedalo príjemné teplo v kuchyni. A nádherne tam voňalo mäso, ktoré pomaly varila celý deň. Hovädzie rebro prerastené šľachami nevyzeralo v papieri veľmi vábne, ale Ada Broughtonová, ktorá pred ňou stála v rade u mäsiara, jej poradila, že ak ho bude dosť dlho dusiť na miernom ohni, pripraví z neho skvelý guláš. Stella dúfala, že mala pravdu, pretože to bol prídel mäsa na celý týždeň. Prestrela stôl v jedálni a zakúrila v obývačke.

Pravdupovediac, rada by pripravila oveľa viac ako pirôžky a tvarohový koláč, len aby prekonala hradbu, ktorú okolo seba postavil Charles. Od návratu z Brightonu sa jej čím ďalej, tým viac vzdaloval, takže mala pocit, že ich vzťah oveľa viac pripomína vzťah zamestnávateľa a gazdinej, tak ako to bolo pred svadbou. Možno pomôže tichá večera, niečo lepšie než ich bežné jednotvárne jedlo, a po nej počúvanie koncertu z rádia pri svetle ohňa...

Možno...

Vkĺzla do svojich škaredých, ale praktických šnurovacích topánok a vyšla do vlhkého večera. Vzduch voňal zeminou, chladom a dymom z komínov. Do zdvihnutej zástery, ktorá jej poslúžila namiesto košíka, nazbierala jablká spadnuté pod stromom. Snažila sa vybrať len tie dobré, ale veľa ich nenašla, pretože bol koniec sezóny a úroda bola už pozberaná. V celej štvrti King's Oak hádam nebola domácnosť, kde by počas tejto jesene nemali jablkový koláč, aj keď jablká boli zelené a kyslé, takže sa na ne spotrebovalo plno cenného cukru. Pri dopĺňaní cukru do cukorničky na čajovom podnose Stella veľmi šetrila, preto teraz mohla spraviť dobrý jablkový koláč s mrveničkou. Charles bol veľmi chudý. Líca sa mu ešte viac prepadli a uhol čelústi zostril. Stella to brala ako dôkaz toho, že ako manželka sklamala.

Kým sa vrátila do domu, zastavila sa na schodoch a pozrela smerom k mestu. Bola sobotňajšia noc. Obloha stratila svoj ružový ná-

dych a teraz bola tmavopurpurová, žiarilo na nej zopár hviezd a voskovo žltý mesiac. Hovorili mu mesiac bombardérov, aj keď od posledných nočných náletov uplynul dlhý čas a všetci dúfali, že sa už nebudú opakovať. Spomenula si na Nancy, ktorá sa s kamarátkami zo salónu chystala stráviť noc v meste. Niekoľkokrát pozvala Stellu, aby sa k nim pridala. „Si predsa manželka, nijaký väzeň.“ No Stella si vždy našla výhovorku, pretože ešte nezabudla na nával tiel a zvedavé pohľady. Teraz je vydatá žena a nebolo by správne, aby trávila čas v takej atmosfére.

Minulý týždeň zašla s Nancy do kina. Dávali film *Niekdže sa stret-neme* s Clarkom Gablom a Lanou Turnerovou. Pred hlavným filmom premietali zaujímavú snímku s receptami na použitie tvrdého chleba. Keď si Stella jeden z nich zapisovala na zadnú stranu knižky s prídellovými lístkami, Nancy sa tak rozosmiala, že jej žena, ktorá sedela za ňou, poklepala po pleci a sykla na ňu, aby bola ticho.

V kuchyni pri svetle zistila, že jablká sú chrastavé a červivé. To, čo zostalo po odkrojení nepoužiteľných kúskov, sotva stačilo na tenkú vrstvu, ale aspoň nebude potrebovať toľko cukru. Nechala ovocie dusiť na sporáku a odišla do jedálne, aby skontrolovala, či je všetko v poriadku.

Pohľad na stôl v nej vyvolal príjemný pocit. V bielizníku našla starý obrus, na ktorý vyšila zväzky sedmokrások, aby zakryla prepálené diery. Strávila tým tri večery a jasne cítila Charlesov nesúhlas. Nepáčilo sa mu, že sa venuje takej bezvýznamnej činnosti namiesto toho, aby plietla ponožky pre námorníkov. Lenže Stella neverila, že nekonečné zásoby škrabľavých ponožiek, ktoré už vytvorila, nejakým spôsobom zmiernia vojnu, zatiaľ čo sedmokrásky budú mať okamžitý a úplne jasný vplyv na plnenie povinností na domácom fronte. Dokonca aj zelený porcelán z vikárstva na nich vyzeral krásne. Váza na

ruže od slečny Birchovej, ktorú postavila doprostred stola, pôsobila nádherne, aj keď do nej namiesto ruží dala odkvitajúce hortenzie. Z náhleho popudu vzala z kozubovej rímasy dva mosadzné svietniky a postavila ich vedľa vázy. Potom pristúpila k príborníku a vytiahla sviečky.

Otvorila zásuvku a zaváhala. Nebude si Charles myslieť, že sa snaží príliš? Na príborníku stála ich svadobná fotografia, ktorú spravil Fred Collins pri krájaní svadobnej torty. Zdvihla ju a pri pohľade na ňu sa preniesla do minulosti. Spomenula si, ako sa rozochvela tajným očakávaním, keď jej Charles prikryl ruku dlaňou, a cítila, ako sa jej zježili chlípky na ruke.

Ako sa ukázalo, všetky nádeje sa rozplynuli. Opatrne položila fotografiu na miesto a o krok cúvla. Nemohla však od nej odtrhnúť zrak. To dievča v bielom so širokým úsmevom a s tmavými očami vyzeralo ako naivka. Čo všetko sa za dva krátke mesiace naučila! Napríklad ako prať kňazský kolárik, variť mliečny puding z tvrdého chleba a vody a že biele svadobné šaty nezaručujú šťastný život, aj keď vo filmoch to vždy ukazovali.

Pri poslednej návšteve kina odvrátila oči od plátna, vždy keď Clark Lanu objal a vášnivo bozkával. Nancy do nej v jednej chvíli štuchla a spýtala sa jej, či je v poriadku. Bez slova prikývla. Bola rada, že v kine je tma, za nimi sedí našťavaná žena a ona nemusí nič vysvetľovať. Svoju šancu na úprimné priznanie už prepásala. Keď sa vrátila z Brightonu, Nancy bola zvedavá, ako to prebehlo. Ako „to“ prebehlo. Bola plná očakávania a Stella jej nedokázal povedať pravdu. Nepriznala sa, že časť v spálni sa skončila úplným fiaskom a zapýrená nevesta sa zo svadobnej cesty vrátila rovnako nepoškvrnená, ako keď na ňu odchádzala.

Znelo to tak zúfalo. Jasne si dokázala predstaviť súcitiť (a posmech?) v Nanciných očiach, keby jej porozprávala o svojej prvej noci. Po

svadbe a dlhej ceste boli s Charlesom unavení a trocha ich zaskočilo, keď sa spolu ocitli sami v obrovskej a dosť neútulnej hotelovej izbe. Charlesovi rodičia trvali na tom, že budú bývať vo svadobnom apartmáne, a majiteľka ich doň zaviedla s takým významným žmurknutím, že to samo osebe ich odradilo. Bolo neskoro, ale Stella sa vytratila do kúpeľne pri ich izbe a celá rozochvená sa prezliekla do hodvábného kabátika. Keď sa vrátila, posteľ bola prázdna a nedotknutá. Charles sedel oblečený pri stolíku pod oknom s hlavou v dlaniach.

Vyzeral zúfalo. Ticho zašepkala jeho meno a zamierila k nemu. Chcela ho objasť okolo pliec a držať v náručí. Keď prišla bližšie, zistila, že má zatvorené oči a jeho pery sa pohybujú. Uvedomila si, že sa modlí. Nancy bola jej najlepšia kamarátka a neexistovalo nič, čo by o sebe nevedeli, ale Stella by jej nikdy neprezradila, čo sa stalo potom. Len čo sa ho dotkla, otvoril oči, pozrel sa na ňu a zdesene sa odtiahol.

„Prepáč,“ škrobene povedal po chvíli. „Nečakal som to... vidieť ťa oblečenú... *takto*.“

Stella sa cítila príliš nešťastná a ponížená na to, aby dokázala niečo povedať. Napríklad to, že si myslela, že počas svadobnej noci si svoju nevestu „*takto*“ oblečenú predstavuje väčšina manželov.

Na druhý deň dostala menštruáciu. Bolo to trápne, ale aspoň sa napätie medzi nimi po zvyšok svadobnej cesty znížilo. Strávili ju prechádzkami po nábřeží, návštevou kostolov v Brightone a jedno poobedie navštívili tanečný čaj v hoteli. Pre celý svet vyzerali ako každý iný práve zosobášnený pár. V noci ležali vedľa seba v posteli ako mŕtvoly v hrobke.

Mykla sa, keď sa otvorili dvere pracovne a na chodbe sa ozvali hlasy. „Teším sa, že sa to vyriešilo, Charles. Výsledok je celkovo uspokojivý, ale ak nastanú nejaké problémy, dajte mi vedieť.“

Hlboký hlas patril biskupovi. Stella sa schovala za dvere jedálne a pritiahla si stuhu na zástere. Má vyjsť von? Dobrá manželka duchovného by tam mala byť, aby otvorila dvere a rozprávala vtípné príbehy. Snažila sa vymyslieť nejakú zábavnú historku, ale vyrušil ju Charlesov hlas.

„Ďakujem vám za váš čas a pochopenie v tejto záležitosti, pán biskup. Preukázali ste mi veľkú láskavosť.“

„Nemáte za čo, nemáte za čo... Zažívame ťažké časy a všetci musíme slúžiť tak, aby to ostatným čo najviac vyhovovalo. Viem, že s takou vecou sa človek nemôže ľahko zmieriť. Musím vás pochváliť za vašu odvahu. Pozdravujem pani Thornovú.“

Stella sa objavila na chodbe vo chvíli, keď biskup vyšiel von, takže zazrela len záblesk jeho striebřistých vlasov, než Charles zavrel dvere. Vo svetle z pracovne videla, že tvár nemá až takú napätú ako v posledných týždňoch. Mal mäkkší, zamyslenejší výraz... kým nezdvihol hlavu a nezbadal ju tam stáť. Odrazu sa tváril ostražito.

„Vydarené stretnutie?“

„Áno, myslím, že áno.“

„O chvíľu bude večera. Prestrela som v jedálni. Myslela som, že by sme mohli...“

Stíchla, lebo vo dverách pracovne sa objavil reverend Stokes.

„Výborne!“ zvolal Charles srdečne, ako keď hovoril na verejnosti. „Pozval som Ernesta. Dúfam, že to nie je problém.“

V kuchyni si Stella vybila zlosť na zemiakoch, ktoré popučila na kašu, aby čo najviac zväčšila ich objem. Ako keby v týchto dňoch nebol problémom každý nečakane pozvaný hosť! Hovädzinu, ktorá by nasýtila dvoch skromných stravníkov, má rozdeliť na tri taniere. Lenže oveľa horšie bolo zmarenie jej plánov na večer. Na hudbu a sviečky. Rozhovor pri kozube. Stále to ešte môžu skúsiť, ale kon-

verzácia nebude taká, ako si predstavovala. Bude búrlivá a bude trhať uši.

Keď niesla do jedálne taniere, začula Charlesov neprirodzené vysoký hlas. Hovoril o farnosti. „Hospodári sa zle, ale všetci majú čo robiť, aby vyžili. Sú to slušní, ťažko pracujúci ľudia, ktorí radi priložia ruku k dielu. Nehodia sa často modliť, ale spolok matiek funguje celkom dobre. A máme tu aj veľmi produktívny dámsky krúžok šitia, však, zlatko?“

V pruhu svetla zazrela jeho strojený úsmev. Nezostávalo jej iné, len prekonať zlú náladu a odpovedať, čo ju ešte viac rozladilo, lebo jediná možná odpoveď znela „áno“. Naložila si najmenšiu porciu a rozložila na stôl taniere.

„Vyzerá to výborne,“ povedal reverend Stokes a pomädlil si ruky. „Vy nie ste hladná?“

„Pomodlíme sa?“ rýchlo sa spýtal Charles. Keď skláňali hlavy, zachytil jej pohľad a vďačne sa na ňu usmial.

Zasýtilo ju to viac než bohatá hostina.

Koláč naservírovala na tanieriky spod šálok, aby zamaskovala, že ho je málo. Hlava sa jej šla rozskočiť, ale spoločná snaha udržať rozhovor vytvorila medzi ňou a Charlesom slabé puto. Keď odbehla do kuchyne, aby uvarila kávu, oprela sa o drez a zavrela oči. Na chvíľu ju zaplavila nádej. Nebol to intímny večer, aký si predstavovala, ale už dlho k nemu nemala tak blízko. Čo ak manželstvo je práve o tomto? Nijaké vášnivé bozky ako vo filme, nijaké hodvábné nočné košielky, ale niečo skutočnejšie, dôležitejšie. Spoločné úsilie, spoločný cieľ. Možno keď reverend Stokes konečne odíde, zasmejú sa spolu múčniku na malých tanierikoch aj tomu, ako si myslel, že sa volá Sheila. Možno dnes v noci nebude medzera medzi nimi pripomínať ľadovú krajinu.

Zhlboka sa nadýchla a doniesla kávu do obývačky, kde sa reverend Stokes uvelebil v najpohodnejšom kresle vedľa kozuba. Stella dúfala, že sa nezdrží dlho. Počúvať stále dokola reči o chode farnosti Svätého Krišpína ho už určite musí nudiť.

„Samozrejme, večerné bohoslužby sú pre zatmenie zrušené,“ hovoril Charles, „ale nedeľné bohoslužby majú slušnú návštevnosť. Ľudia majú radi krátke, ale povznášajúce kázne.“

Stella sa usadila v rohu pohovky a chlipkala kávu. V poslednom čase mal Charles s „povznášajúcimi kázňami“ problémy a často zostával hore do skorých ranných hodín, aby si pripravil reč, ktorá by udrela na správnu strunu. Aspoň jej to tvrdil. V noci potom ticho vyšiel po schodoch a cestou do izby na druhom konci chodby len prešiel okolo jej dverí. Ležala sama pod mäkkými prikrývkami a premýšľala, či bolo súčasťou jeho plánu, že sa jej bude vyhýbať.

Po dlhom čase, ktorý jej pripadal ako večnosť, sa reverend Stokes zdvihol z kresla a oznámil, že už musí ísť. Charles šiel po jeho kabát a reverend uprel vlhké oči na Stellu.

„Ďakujem za krásny večer a skvelú večeru, drahá. Dúfam, že bola prvá z mnohých.“

„Ach... áno, aj ja,“ zajachtala Stella. Pripadalo jej smiešne, že ako vikárova žena klame oveľa častejšie než kedykoľvek predtým. „Vždy budete srdečne vítaný.“

Keď sa Charles vrátil, mal okolo krku šál. Nervózne sa pozrel na Stellu a podal kabát reverendovi. „Nech sa páči, Ernest. Odprevaďím vás k autobusovej zastávke. Chcem mať istotu, že v tej tme nezablúдите.“

Keď sa vrátil, Stella umývala v kuchyni riad. Počula, ako sa zabuchli dvere, a pozrela sa na hodiny nad sporákom. Takmer deväť. Ak sa poponáhľa, skončí s upratovaním včas a bude si s ním môcť vypočúť

správy z rádia. Niekedy mala pocit, že by radšej nevedela nič o utrpení vo svete, ale bolo jej jasné, že Charles chce byť informovaný o vývoji vojny. Tam vonku, v aktívnej službe, bolo veľa chlapcov z farnosti. A teraz aj Peter Underwood. Počúvať s Charlesom správy bolo to najmenej, čo mohla urobiť. Napustila vodu do smaltovaného kastróla, v ktorom varila hovädzinu. Bude lepšie, ak ho nechá cez noc odmočiť.
„Ďakujem.“

Práve zastavila vodu a pri zvuku Charlesovho hlasu, ktorý prelomil náhle ticho, sa mykla. Stál vo dverách do kuchyne a pozoroval ju. Pri pohľade na jeho výraz sa jej zachvelo srdce.

„To je v poriadku... Aspoň dúfam, že to bolo v poriadku. Nemala som veľa jedla.“

„Moja chyba.“ Spravil krok dopredu a odhrnul si vlasy z čela, ako to robil vždy, keď bol nervózny. „Mal som ti to oznámiť skôr.“

Zvesil z háčika háčkový obal na čajovú kanvicu a rozpačito ho držal v ruke, ako keby nevedel, čo s ním. „Musím s tebou hovoriť. Je toho viac, čo by si mala vedieť.“

Stelle sa divo rozbúšilo srdce. Bolo to varovanie, ale netušila, aké nebezpečenstvo jej hrozí. Hlavou jej blysko slovo „rozvod“, ale okamžite ho zavrhol. Charles by nikdy nerozbil to, čo spojil Boh.

„Sadni si.“

Poslušne to spravila a v duchu si predstavila oheň, ktorý horel vo vedľajšej miestnosti. Charles chvíľu nehybne stál, potom sa začal prechádzať po malej kuchyni, krčiac v dlaniach háčkový obal.

„Charles, ty ma desíš. Čo sa stalo? Súvisí to nejakou s dnešným stretnutím? Preložili ťa do inej farnosti?“

Len čo jej tá myšlienka zišla na um, zapustila korene a ona začala premýšľať o dôsledkoch. Hľadala dôvody, prečo by to pre ňu bola zlá správa. Samozrejme, pre Nancy, ak odíde niekam veľmi ďaleko.

Možno do Škótska alebo do Cornwallu. Bude ťažké, ak sa s ňou nebude môcť schádzať, ale horšie bolo...

„Nie celkom,“ povzdychol si. Sadol si oproti nej, zopál ruky a na chvíľu na ne položil čelo. Potom sa na ňu pozrel s výrazom, v ktorom sa zračila rezignácia aj výzva. „Ide o to, že... som sa prihlásil. Viem, že ako duchovný som nemusel, ale nemohol som inak.“ S prosbou v očiach sa na ňu smutne usmial. „Pozeráš sa na reverenda Charlesa Thorna, vojenského kaplána štvrtej triedy. O desať dní sa mám hlásiť do služby v Chesteri.“

Čakal, že niečo povie, ale jeho správa ňou otriasla a v hlave mala ako vymetené. Pripadalo jej, že počuje dozvuky explózie. *Svojím spôsobom to výbuch bol*, pomyslela si otupene.

Priama rana do srdca jej manželstva.

„Nebolo to ľahké. Pátral som vo svojej duši a strávil som mnoho bezsenných nocí tým, že som sa pýtal Boha na cestu, ktorú mi určil. Nebol by som úprimný, keby som tvrdil, že som sa nebál, že som *zúfalo* neprosil Boha, aby mi ukázal inú cestu, ako by som mu mohol slúžiť. Tu v King's Oak, medzi tými, na ktorých mi záleží...“

Stella sedela na svojom obvyklom mieste v kostole. Odrazu si spomenula na Chamberlainov prejav v rozhlase na začiatku vojny. Chystal sa vari Charles povedať: „Nijakú takú správu som nedostal.“? Rýchlo si pritisla ruku na ústa, aby potlačila nával smiechu. Od tej noci v kuchyni mala pocit, že ovládací panel jej emócií riadi nejaký neschopný operátor, ktorý strká kolíky do zlých zásuviek.

„Lenže Božie úmysly sú jasné,“ slávnostne zakončil Charles. „Začul som jeho volanie. A odpovedal som naň.“

Zopál ruky na drevenom okraji kazateľnice. Keď dokončil svoj prejav, sklonil hlavu a čakal, kým celá tárcha jeho slov dopadne na

ohromených farníkov. Prvý raz nikto nedočkavo nešúchal nohami, neštrikoval ani nedriemal. Stella sa nenápadne rozhliadla. Zistila, že tá správa ich prekvapila rovnako ako ju. Len reverend Stokes, Charlesov nástupca, ktorý sedel vedľa nej, vyzeral pokojne. Napadlo jej, že je hluchý a nepočul jediné slovo.

Bola to sugestívna kázeň, dobre podaná. Pozrela sa na lúč zimného slnka, ktorý dopadal na Charlesovu sklonenú hlavu, a na moment pocítila záblesk hrdosti aj bolestivé znepokojenie. Vedela, že tieto pocity sú pre ženu, ktorej manžel odchádza do vojny, oveľa vhodnejšie než zmätok, urazenosť a hnev, ktoré ju ovládali už celý týždeň.

„Pomodlime sa.“

Ozval sa šuchot a škrípanie, ako keď sa preberajú námesačníci, a všetci pokľakli. Stella zopla ruky, ale oči nechala otvorené a civela na bodky na svojich šatách.

„Všemohúci a milosrdný Otče, ktorý všetko vidíš a poznáš všetky tajomstvá našich srdc, modlíme sa k tebe za tých, ktorí musia bojovať, aj keď to odporuje všetkému, v čo veria, a odvádza ich to ďaleko od tých, ktorí sú im najdrahší. Modlíme sa aj za tých, ktorých odvaha, viera, vernosť a zbožnosť sú neustále skúšané, a prosíme, aby si na nich dozrel. Drž v bezpečí ich telá aj silné duše a ubezpeč ich o svojej láske.“

Ja sa nechcem uistiť o Božej láske, horúčkovito si pomyslela Stella a biele bodky sa jej roztancovali pred očami. Ja stojím o lásku svojho manžela.

V tú noc prišiel do postele skôr než inokedy. Stella práve čítala novelu o zdravotnej sestre a letcovi, ktorú si vypožičala v knižnici Svätého Krišpína, keď začula, ako stúpa po schodoch a ide do kúpeľne. Okamžite ju to vytrhlo z ríše snov nad tým, že letec George si pritisol sestričku Marciu na hrud' a „s nespútanou túžbou“ ju pobožkal.

Počula spláchnutie záchoda, vodu tečúcu do umývadla a potom sa dvere kúpeľne otvorili. Tentoraz jeho kroky dvere do spálne neminuli. Vošiel dovnútra a vykročil k svojej strane postele. Celý čas ju neisto pozoroval.

„Som hore.“ Zavrela knihu a prednou stranou dolu ju odložila na nočný stolík. Charles nikdy nič nepovedal, ale ona jasne cítila jeho nesúhlas s jej výberom kníh. Vedľa jeho vankúša ležala Biblia a tenký zväzok poézie Oscara Wilda, ktorý mu dal Peter Underwood ako svadobný dar. Stelle tento darček pripadal čudný, vedela však, že pre Charlesa znamená veľa.

„Myslel som, že by som mal ísť skoro spať.“

Vo svetle zeleno zdobenej lampy na nočnom stolíku nerozoznala výraz jeho tváre, ale v jeho hlase cítila otázku. Pod ťažkými vrstvami prikrývok a plachiet sa jej telo prebudilo k životu. Krv v žilách sa jej vzrušene rozprúdila a zaplavila ju horúčava, takže flanelová nočná košeľa jej pripadala ako zvieracia kazajka. Je to ono? Želala si, aby sa mohla lepšie pripraviť. Votrieť si do pokožky voňavku, ktorú jej Nancy dala vlani k narodeninám. Je však možné, že z jeho slov vyčítala viac, než bolo myslené. Po chybe, ktorej sa dopustila počas svadobnej noci, si nebola istá, či jeho signály pochopila správne. Možno bol len unavený.

Lahol si vedľa nej a posteľ sa zaknísala. Stella sa ani nepohla. Neodvážila sa naňho pozrieť, aby nevidel túžbu v jej očiach, pretože by ňou určite opovrhoval. Čakala, že siahne po Oscarovi Wildovi, ale on zostal chvíľu ležať zaborený vo vankúšoch. Potom sa váhavo otočil, oprel sa o lakeť a zhora sa jej pozrel priamo do tváre.

„Vo všetkom si bola taká skvelá, zlatko. Viem, že to nebolo ľahké, ale som ti za to vďačný. Chcel som, aby si to vedela.“

„Ja si len želám, aby si bol šťastný. Chcem ti byť dobrou ženou, Charles.“

„To si vždy bola. Stále si.“

„Ale... prečo...?“

Znova vzdychol a ona cítila, ako sa jej vzdalaľuje. „Povedal som ti to.“

Mal pravdu. Vtedy v noci jej v kuchyni s nekonečnou trpezlivosťou vysvetľoval, že už sa nemôže zmieriť so svojou pasívnou úlohou vo vojne. Že by sa necítil ako pravý muž, keby sa schovával za Bibliu a kolárik. Hovoril to, ako keby sa rozprával s malým dieťaťom, ale výraz „pravý muž“ v nej kdesi hlboko rozochvel strunu ľútosti a lásky. Zúfalo túžila dotknúť sa ho a dokázať mu, že v jej očiach je muž skrz-naskrz.

Odrazu sa jeho pery pevne pritisli na jej ústa a jeho jazyk sa snažil dostať medzi jej zuby. V duchu ju to šokovalo, dokonca pocítila odpor. V knižke sa nepísalo, že by George Marcii robil niečo také. Jej telo to však pochopilo a mimovoľne zareagovalo. City, ktoré dlho potláčala, vyplávali na povrch a začali sa vzdúvať. Keď ju zatlačil do vankúšov, jej boky sa nadvihli a pritlačili sa k nemu. Prsty hladkali krátke vlasy na jeho krku a ústa sa otvorili. Flanelová nočná košeľa sa jej omotala okolo nôh a ona začala kopať a krútiť sa, aby si ju vyhnula a mohla ju pretiahnuť cez hlavu.

Úplne nahá sa po ňom znova načiahla. Chcela mu vyzliecť pyžamo a cítiť jeho kožu na svojej, lenže Charles odvrátil hlavu, aby nevidel jej telo. Načiahol ruku k lampe na nočnom stolíku a nahmatal vypínač. Skôr než ich obklopila tma, Stella na jeho tvári zazrela podráždený výraz.

Vďaka zatemneniu okien zavládla absolútna tma. Na objavovanie nového teritória jej zostali len ruky a pery. Tentoraz sa položil na vankúše Charles, zatiaľ čo ona mu rozopínala vrch pyžama a prstami mu prechádzala po vystupujúcich rebrách a ostrom uhle bokov. Jej odvaha opadla, keď sa dostala k nohavičiam. Ľahla si vedľa neho a hľadala pocit istoty na jeho perách.

Ako keby bozkávala mramor. Až na tlkot srdca sa vôbec nepohol. Odrazu sa nadvihol a pobozkal ju rovnako divoko ako pred chvíľou. Ako keby sa chcel prestať ovládať. Strčil jej koleno medzi stehná a rozťahol ich, pevne jej zovrel plecيا a pritisol ju k posteli. Stella sa trocha vydesila, ale jej väčšia časť sa tešila z tohto nového Charlesa. Dychtivého a rázneho. Z toho, že ju chce, že po nej túži. Po mesiacoch smädu bol divoký bozk a tlak jeho kolena na jej stehná ako voda pre vysychajúcu kvetinu. Inštinktívne nahmatala šnúrinku jeho nohavíc a šklbla ňou, aby ich mohla stiahnuť dolu. Lenže tie odolávali, ako keby sa o niečo zachytili. Srdce sa jej zovrelo od strachu aj od akéhosi primitívneho rozochvenia, keď zistila, že to niečo bol... *on*.

Jej prsty váhavo obopli tú prekvapujúco dlhú vec. V tme sa ozvalo jeho tiché hrdelné zakvílenie, niečo medzi rozkošou a zúfalstvom. Mala pocit, že jej telom prešli žeravé ihly. Prsty sa samy zovreli pevnejšie a ona cítila, ako sa medzi nimi pohybuje. Jeho dych bol rýchly a plný vášne.

Nenachádzala slová, ako mu to povedať, ale jej telo bolo otvorené pozvanie. Pulz medzi stehnami jej búšil ako druhé srdce. Zdvihla boky a pritiahla ho k sebe.

Keď sa ich telá dotkli, začula, ako sa prudko nadýchol a mykol sa, akoby ho spálila. V zlomku sekundy sa niečo neodvolateľne zmenilo, ako keď sa prestrihne niť. Doslova vydesene sa od nej odtiahol. Horúčava a tvrdosť medzi jej prstami sa zmenili na čosi mäkké a vlhké. Pripomenulo jej to vyfúknutý balón. Zvyšok jeho tela stuhol. S tlmeným zmučeným zastonaním sa od nej rýchlo odvalil.

„Charles! Charles, zlatko... Čo sa deje?“

Chcela zažať, ale neodvážila sa. V tme sa ho pokúsila nahmatať. Zistila, že leží na bruchu a hlavu ma zaborenú do vankúša. Neohra-

bane ho objala, pevne ho stisla a potichu mu pohmkávala. Konečne zacítila, ako sa napätie jeho tela uvoľnilo.

„Mrzí ma to,“ zašepkal. „Vyzerá to, že...“

Hlas sa mu zlomil. Pokúšala sa ho upokojiť, ušetriť ho ponížujúceho vysvetľovania, zabrániť vzájomným rozpakom pri rozoberaní ich zlyhania. Stočil sa do kľbka, ona sa pritisla k jeho chrbtu, položila mu líce na plece a rukami ho objala okolo pása. Držala ho pevne, ako keby ho mohla ochrániť pred zlými duchmi, ktorí ho prenasledovali.

Čoskoro začala upadať do sladkého spánku. Vtom zaregistrovala, že sa opatrne uvoľnil z jej objatia. Matrac sa prehol, nadvihli sa prikrývky a ona na nahej koži zacítila studený vzduch. Potichu prešiel cez izbu. O chvíľu neskôr sa opatrne zatvorili dvere na druhom konci chodby.

Stella zostala sama v manželskej posteli. Objala si rukami kolená a snažila sa zahnať príznak vlastnej neschopnosti aj nemravnú túžbu, ktorá v nej horela.

Ako každý deň zobudil Willa budík z mobilného telefónu jeho susedky, ktorá bývala o poschodie vyššie. Presne o šiestej sa ozvalo jeho elektronické drnčanie zapnuté na maximum a bezohľadne ho vytrhlo zo spánku. Bohužiaľ, na Keely hore nemalo rovnaký účinok. Okrem smiechu, pri ktorom takmer praskali okná, bola obdarená schopnosťou spať ako zarezaná, a tak trvalo minimálne pätnásť minút, kým ho vypla. Vďaka tomu sa Willov deň väčšinou začínal návalom adrenalínu a bezmocnej zlosti.

Nemám nijakú nádej, že sa niečo zlepší, pomyslel si a civel na tmavú škvrnu na strope. Vyzerala ako rozliata káva a on si často predstavoval situácie, pri ktorých sa mohla dostať na strop. Aspoňže je piatok. Síce sa cez víkend nemá na čo tešiť, ale na piatku je dobré, že už sa skončil štvrtok a bude trvať takmer celý týždeň, než príde ďalší.

Elektronické drnčanie dosiahlo vrchol a on sa v duchu vrátil do čias, keď štvrtok bol len jedným z dní v týždni. Dokonca si spomenul, že mával štvrtky rád. Počas druhého roka na Oxforde navštevoval prednášky doktorky Roseovej o Írsku devätnásteho storočia, ktoré sa konali vždy vo štvrtok. Bola to jediná profesorka, ktorá nikdy

nerobila narážky na to, že je syn Fergusa Holta. Nikdy ho s ním neporovnávala ani o ňom nežartovala, nikdy ho nežiadala, aby ho na ňu upozornil, pretože kedysi sa na nejakej európskej konferencii viezli spolu vo výťahu. Načúvala Willovým myšlienkam, mala k nim námietky, občas odhalila trhlinu v ich logike. Boli to dobré štvrtky.

Keby mu v tom období niekto povedal „*Bona Vacantia*“, asi by si bol myslel, že ide o nejaký nový bar v meste. Pri prijímacom pohovore do Ansell Blake prehodil Mike Ansell: „Tak teda *Bona Vacantia*, Will. Presne pre to tu sme.“ Vo Willovi sa rozhorela iskrička optimizmu, ktorú predtým udusil pohľad na špinavú kanceláriu s blikajúcou žiarivkou a príliš silná voda po holení Mika Ansell. Myslel si, že mu praje peknú dovolenku.

Lenže *Bona Vacantia* bol vládny register nehnuteľností, ku ktorým sa nikto nehlásil, a ktorého obsah sa zverejňoval každý týždeň. Vo štvrtok. Obsahoval mená ľudí, ktorí zomreli bez toho, aby zanechali poslednú vôľu. Ak by sa nenašiel nijaký príbuzný, ktorý by si na ich peniaze a celú pozostalosť uplatnil nárok, skončili by v štátnej pokladnici. Ansell Blake bola jedna z množstva firiem, ktoré krúžili okolo ako žraloky a dúfali, že sa zmocnia najväčších a najlukratívnejších pozemkov, nájdu dedičov a strčia si do vrecka tučnú odmenu, až im naservirujú kopu peňazí po príbuzných, s ktorými sa nikdy nestretli.

Vyhľadávanie dedičov za províziu bola tvrdá práca a vládla v nej veľká konkurencia. Preto to šialenstvo každý štvrtok. Ale s tým by sa Will zmieril. Vlastne ho celkom bavilo hrabať sa v dokumentoch, kombinovať informácie a dohady, zostavovať rodokmeň a urobiť si obrázok o cudzom živote. No nemohol zniesť krutú, bojachtivú povahu tupca Ansell. Neprijemne mu pripomínal otca.

Budík o poschodie vyššie odrazu stíchol. Will si povzdychol, natiahol sa, posadil sa na kraj postele a rukou si prečesal vlasy. Aspoňže